

Сэмюэл Беккет. Годони кутиш (пьеса)

Чоп этилган 23.11.2018 Муаллиф [Ziyouz.uz](#)

ИШТИРОК ЭТУВЧИЛАР:

Эстрагон.

Владимир.

Поззо.

Лаки.

Болакай.

БИРИНЧИ САХНА

Ёлғизоёқ тупроқ йўл. Йўл чеккасида якка дарахт. Оқшом пайти.

Эстрагон тошга ўтирганча бошмогини ечишга уринади. Икки қўллаб, кучаниб торта бошлайди. Қурби етмай тўхтайди, ҳансираб нафас ростлайди-да, кейин яна уринади. Ҳаракат тақрорланади.

Владимир кириб келади.

Эстрагон (яна тўхтаб). Жуда жонга тегди.

Владимир (оқсоқланганча майдада қадамлар билан яқинлашиб келади-да, оёқларини иириб, қўлини ёзиб туради). Мен ҳам шундан ташвишга туша бошладим. (Юриб келиб, тўхтайди). Мен бир умр шу фикрга қарши бўлганман. Доим ўзимга-ўзим: Владимири, ҳовлиқма, ҳали ҳаммаси олдинда дердим ва яна курашга отланардим. (У ширин хотиротларга берилиб хаёл сурин қолади. Эстрагонга қарата) Мана сен яна ёнимдасан.

Эстрагон. Шундай деб ўйлайсанми?

Владимир. Қайтиб келганингдан хурсандман. Бутунлай кетиб қолдингми, деб хавотирлангандим.

Эстрагон. Мен ҳам.

Владимир. Бу учрашувимизни қандай нишонласак экан? (Ўйланади). Қани, турчи.

Бир бағримга босай. (Э с т р а г о н га қучоғини очади.)
Э с т р а г о н (тұтоқиб). Ҳозир, ҳозир.

Жимлик.

В л а д и м и р (хафа бўлиб, совуққонлик билан). Тақсирим тунни қаерда ўтказганини билсак бўладими?

Э с т р а г о н . Овлоқда.

В л а д и м и р (хайрон бўлиб). Овлоқда?! Қаерда экан у?

Э с т р а г о н (имо-ишорасиз). Анави ёқда.

В л а д и м и р . Нима, сени калтаклашмадими?

Э с т р а г о н . Калтаклашди... Бир оз.

В л а д и м и р . Ҳамишагиларми?

Э с т р а г о н . Ҳамишагилар? Билмадим.

Жимлик.

В л а д и м и р . Бу ҳақида ўйлаганимда... бунга анча бўлди... ўзимга ўзим савол бераман... ким бўлган бўлардинг... менсиз... (Қатъий.) Ҳозир бир қоп гўштдан бўлак нарса бўлмасдинг, гапимга ишонавер.

Э С Т Р А Г О Н (илкис қўзғалиб). Хўш, кейинчи?

В л а д и м и р (алам билан). Бу бир одамга оғирлик қиласди. (Сукут, яна жонланиб.)

Бошқа томондан энди афсусланишнинг фойдаси йўқ, бу гапларим эсингда турсин.

Буни олдинроқ ўйлаш керак эди, 1900 йилларда.

Э с т р а г о н . Етар. Мана бу зормандани ечишга ёрдам берсанг-чи.

В л а д и м и р . Қўлни қўлга бериб иккаламиз Эйфел минорасидан ўзимизни пастга отдик. У пайтлар ҳозиргидай эмасдинг. Энди эса жуда кеч. Энди юқорига кўтарилишимизга ҳам изн беришмаса керак. (Эстрагон яна бошмоғини ечишга уринади.) Нима қиласяпсан?

Э с т р а г о н . Ечаяпман. Нима, бошмоқ ечганини ҳеч кўрмаганмисан?

В л а д и м и р . Сенга минг марта айтганман, оёқ кийимни ҳар куни ечиш керак деб. Айтганда қулоқ солиш керак эди.

Э с т р а г о н (ёвлорган оҳангда). Ёрдам бера қолгин!

В л а д и м и р . Азоб бераятими?

Э с т р а г о н . Бераятти! Жони ачимай сўрашини қаранг!

В л а д и м и р (жахли чиқиб). Гўё бу дунёда сендан бошқа азобланмаётгандек? Менга парво ҳам қилмайсан. Ўзингни менинг ўрнимга бир қўйиб кўрганингда эди. Ана ўшанда билардинг.

Э с т р а г о н . Сенга ҳам азоб берганми?

В л а д и м и р . Берганми! Азоб берганми, деб сўрашини кўринг бунинг!

Э с т р а г о н (бармоғи билан ишора қилиб). Бу шимнинг тугмасини қадамаслигингга сабаб бўлолмайди.

В л а д и м и р (эгилиб). Ие, ростдан ҳам. (Тугмасини қадай туриб.) Одам майда-чуйда ишлар билан чалғимаслиги керак.

Э с т р а г о н . Нима ҳам дердим, қиёмат бўлмагунча сенинг тўпифингга сув ҳам чиқмайди.

В л а д и м и р (хаёлчан). Қиёмат бўлмагунча... (ўзига-ўзи гапиргандек.) Яхши. Ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Буни ким айтган?

Э с т р а г о н . Менга ёрдам беришни истамайсанми?

В л а д и м и р . У алал-оқибат барибир келади, деб баъзан ўзимни ишонтираман.

Ўшанда мени ғалати ҳиссиёт чўлғаб олади... (У шляпасини олиб, ичига қарайди, қўли билан титкилайди, яхшилаб қоқади ва яна қайтиб кияди.) Ҳалигидай... Хотиржам ва шу билан бирга... (сўз тополмай қийналади) қўрқув аралаш... (Ҳаяжон билан). ҚўР-ҚУВ. (У яна шляпасини қўлига олиб, ичига қарайди.) Бу нима гап! (Ичидаги ниманидир қоқиб ташламоқчилик шляпани қўлига қаттиқ уради ва ичига назар ташлаб, яна қайта кияди.) Ниҳоят... (Э с т р а г о н бир амаллаб ниҳоят башмоғини

ешишга муваффақ бўлади, ичига қарайди, қўлини тиқиб пайпаслайди, ағдариб силкилайди. Ерга бирон нарса тушмадимикан деб, аланглайди, ҳеч нарсага кўзи тушмагач, яна бошмоқча қўлини тиқади. Кўзлари маънисиз жовдирайди.) Нима? Эстрагон. Ҳеч нарса.

Владимир. Қани кўрсат-чи.

Эстрагон. Кўришингга ҳожат йўқ.

Владимир. Яна кийиб кўр-чи.

Эстрагон (оёғига эринмай разм сола туриб). Озроқ шамоллаб турсин.

Владимир. Мана сизга одамзотнинг феъли: айб оёғида бўла туриб, бошмоғидан нолийди. (Яна бир марта шляпасини олиб, ичига қарайди, силкийди, қоқади, ичига пуфлайди-да, қайта кияди.) Бу жонга тега бошлади. (Сукут. Эстрагон ҳидини кетгазиш учун бармоқларини қимирлатиб, оёғини ўйната бошлайди.) Қароқчилардан бирининг жони омон қолганмиш. (Жимлик.) Бу ёмон эмас. (Жимлик.) Гого...

Эстрагон. Нима?

Владимир. Бордию тавба-тазарру қилсак-чи?

Эстрагон. Нима учун?

Владимир. Айтайлик... (Сўз тополмай қийналади.) Сабабини кўрсатишимиз шарт эмасдир.

Эстрагон. Бор гуноҳимиз туғилганишимиз учунми?

Владимир беўхшов кулади ва бирдан қўлини човига қўйиб, тўхтаб қолади. Ранги-рўйи ўзгариб.

Владимир. Ҳатто кулиш ҳам мумкин эмас.

Эстрагон. Жуда бемаъни тақиқ.

Владимир. Табассум қилиш мумкин. (У беўхшов табассум қилганча туриб қолади. Бир оздан сўнг бирдан қиёфаси ўзгаради.) Бу унчалик ҳам ўхшамади. Дарвоқе... (Жимлик.) Гого...

Эстрагон (асабийлашиб). Нима дейсан?

Владимир. Сен Инжилни ўқиганмисан?

Эстрагон. Инжилни... (Ўйланиб.) Ҳойнаҳой, қачонлардир кўз ташлаганман.

Владимир (ажабланиб). Мактабда таълим беришмаганми?

Эстрагон. Ҳозир эслай олмайман, ўшанда худога ишонармидик, йўқми?

Владимир. Ниманидир чалкаштирмаляпсанми?

Эстрагон. Эҳтимол. Муқаддас Ер харитаси ҳамон ёдимда. Рангли харита. Жуда ҳам чиройли. Ўлик денгиз оқиш рангда эди. Унга бир марта назар ташлаб, чанқаб кетгандим. Ўшанда ният қилгандим: “Асал ойини шу ерда ўтказамиз. Денгизда чўмиламиз. Жуда бахтли бўламиз”.

Владимир. Шоир бўлсанг бўлар экан.

Эстрагон. Айтмасанг ҳам шоир эдим. (Уст-бошига ишора қилиб.) Нима, сезилмаяптими?

Жимлик.

Владимир. Нима деётган эдим... Оёғинг қандай?

Эстрагон. Шиша бошлади.

Владимир. Ҳа, ёдимга тушди. Қароқчи воқеасини гапираётгандим, эсингдами?

Эстрагон. Йўқ.

Владимир. Истасанг, айтиб бераман.

Эстрагон. Йўқ.

Владимир. Бу ҳам бир эрмак-да (Жимлик.) Халоскор билан бирга икки қароқчи ҳам чормих қилинганди. Уларни...

Эстрагон. Ким билан?

Владимир. Халоскор билан. Икки қароқчи. Айтишларича, улардан бири омон қолган, иккинчиси эса... (“Омон қолган” деган сўзга тескари бўлган сўзни тополмай қийналади.) жазоланган.

Э стр а г о н . Нимадан омон қолган?

В ла д и м и р . Дўзахдан.

Э стр а г о н . Мен кетдим. (У жойидан қилт этмайди.)

В ла д и м и р . Шундай қилиб... (Жимлик.) Тақдирнинг изми билан... нима... Ишқилиб, сенинг жонингга тегмадимми?

Э стр а г о н . Мен қулоқ солаётганим ҳам йўқ.

В ла д и м и р . Тақдирнинг ҳукми билан тўрт инжилчилардан биригина буларни ёзиб қолдиришга муваффақ бўлган. Бироқ тўрталаси ҳам ўша ерда бўлган, тўрталаси ҳам воқеанинг гувоҳи эдилар. Улардан фақат биттасигина қароқчининг омон қолганини айтади. (Жимлик.) Қулоқ сол, Гого, сен ҳам ҳеч бўлмаса суҳбатимизга қўшилиб туришинг керак.

Э стр а г о н . Қулоғим сенда.

В ла д и м и р . Тўрттасидан бири. Қолган учтасидан иккитаси эса, лом-лим дейишмайди. Учинчиси эса уни ҳақоратлашганини айтади.

Э стр а г о н . Ким?

В ла д и м и р . Нима?

Э стр а г о н . Ҳеч нарса тушунмаяпман... (Жимлик.) Кимни ҳақоратлашган?

В ла д и м и р . Халоскорни.

Э стр а г о н . Нима учун?

В ла д и м и р . Чунки у уларни халос этишни истамаган.

Э стр а г о н . Дўзахданми?

В ла д и м и р . Э-э, йўқ, албатта. Ўлимдан.

Э стр а г о н . Кейинчи?

В ла д и м и р . Уларнинг иккаласини ҳам жазолашган.

Э стр а г о н . Жазолашса нима қилибди?

В ла д и м и р . Бошқаси эса фақат бир киши омон қолганди дейди.

Э стр а г о н . Нима бўлти? Иккаласининг фикри икки хил бўлган, бор гап шу.

В ла д и м и р . Уларнинг бари гувоҳ бўлишган, тўрталаси ҳам. Фақат биттасигина қароқчи омон қолди дейди. Нега энди бошқаларга эмас, унга ишониш керак?

Э стр а г о н . Ким унга ишонаяпти?

В ла д и м и р . Ҳамма. Ҳамма унинг мана шу ҳикоясини билади, холос.

Э стр а г о н . Одамлар – аҳмоқ.

У қийинчилик билан ўрнидан туроди-да, чўлоқланиб чап ён парда томон юра бошлайди. Тўхтаб, қўлини пешонасига қўйиб, узоққа кўз ташлайди. Ўгирилиб, ўнг парда томон юради. Узоқларга кўз ташлайди. Владимир ундан кўзини узмайди, кейин эса бошмоқларни йиғишириб олишга тутинади. Ичига қараб, бирдан отиб юборади.

В ла д и м и р . Тф-у! (Тупиради.)

Эстрагон саҳна ўртасига қайтиб, атрофга назар ташлайди.

Э стр а г о н . Яхши жой. (Ўгирилиб, олд тўсиққа яқинлашиб, томошабинлар томон тикилади.) Чиройли манзара. (Владимирга юзланиб) Кетдик.

В ла д и м и р . Бунинг иложи йўқ.

Э стр а г о н . Нима учун?

В ла д и м и р . Биз Годони кутаяпмиз.

Э стр а г о н . Ҳа, тўғри. (Жимлик.) Шу ер эканлигига ишончинг комилми?

В ла д и м и р . Нима?

Э стр а г о н . Кутадиган жой.

В ла д и м и р . У якка дарахт олдида деганди. (Улар дарахтга тикилишади.) Атрофда бошқа дарахт борми?

Э стр а г о н . Нима бу?

В ла д и м и р . Мажнунтолга ўхшайди.

Э стр а г о н . Япроқлари қани?

В ла д и м и р . Ҳойнаҳой тўкилиб бўлган.

Э страгон. Энди йиғлолмас экан-да?
В ладимир. Афтидан, мавриди ўтган.
Э страгон. Бу қуриб қолган новда.
В ладимир. Ҳали қуримаган.
Э страгон. Қуриган.
В ладимир. Қу... (Сергак тортиб.) Бу билан нимага шама қиласаяпсан? Жойни адаштиридик, демоқчимисан?
Э страгон. У аллақачон келиши керак эди.
В ладимир. У албатта келаман, деб ваъда бермаган.
Э страгон. Бордию, келмаса-чи?
В ладимир. Эртага яна шу ерга келамиз.
Э страгон. Эртадан кейин ҳамми?
В ладимир. Эҳтимол.
Э страгон. Келаверамиз, келаверамиз.
В ладимир. Яъни...
Э страгон. Токи келгунга қадар.
В ладимир. Жуда кескин гапирайпсан.
Э страгон. Кеча ҳам бу ерга келгандик.
В ладимир. Йўқ, шу ерда сен адашайпсан.
Э страгон. У ҳолда биз кечада нима қилдик?
В ладимир. Биз кечада нима қилдик?
Э страгон. Нима қилдик?
В ладимир. Рост айтаяпман... (Жаҳли чиқиб.) Одамни доим шунақа довдиратиб қўясан.
Э страгон. Назаримда, биз кечада ҳам келгандекмиз.
В ладимир (атрофга аланглаб). Бу ер сенга таниш кўринаяптими?
Э страгон. Мен ҳали бундай демадим.
В ладимир. У ҳолда нима?
Э страгон. Гап бунда эмас.
В ладимир. Хўш, унда нимада... бу дарахт... (томушабинларга юзланиб) бу ботқоқлик.
Э страгон. Бугун оқшом эканлигига ишончинг комилми?
В ладимир. Нима?
Э страгон. Уни кутадиган пайт.
В ладимир. У шанба куни деганди. (Жимлик.) Адашмасам.
Э страгон. Ишдан кейин.
В ладимир. Қаергадир ёзиб ҳам қўйгандим. (У ҳар хил нарсаларга тўла чўнтакларини ковлаштира бошлайди.)
Э страгон. Қайси шанба? Бугун ўзи шанбами? Эҳтимол, бугун якшанбадир? Ёки душанба. Балки жумадир?
В ладимир (худди қайси кун эканлиги ерга ёзиб қўйилгандек, асабийлашганча атрофга аланглайди). Бундай бўлиши мумкин эмас.
Э страгон. Балки пайшанбадир?
В ладимир. Хўш, нима қиласамиз?
Э страгон. Агар у кечада келиб, бизни бу ердан тополмаган бўлса, бугун келмаслиги аниқ.
В ладимир. Бироқ, сен кечада ҳам келгандек деяпсанку?!

Э страгон. Балки, мен адашаётгандирман. (Жимлик.) Кел, бирпас жим турайлик, маъқулми?

В ладимир (истар-истамай). Бўлти. (Эстрагон қайтиб ўтиради. Владимир асабийлашиб у ёқдан бу ёққа юради, баъзан тўхтаб, уфқ томон астойдил тикилиб қолади. Эстрагон уйқусирай бошлайди. Владимир Эстрагон қаршисида тўхтайди.)

Гого... (Жимлик.) Гого... (Жимлик.) Гого!

Эстрагон бирдан кўзини очади.

Э с т р а г о н (бирдан ўзларининг nocturne вазиятда эканлиги ёдига тушиб). Кўзим илиниби. (Таъна аралаш.) Нима учун доим энди мизгий бошлаганимда уйғотасан?

В л а д и м и р. Ўзимни ёлғиз ҳис қилдим.

Э с т р а г о н. Мен туш кўрибман.

В л а д и м и р. Айтмай қўя қол!

Э с т р а г о н. Тушимда гўё...

В л а д и м и р. Айтма деяпман!

Э с т р а г о н (атрофга ишора қилиб). Шулар билан овунмоқчимисан? (Жимлик.) Яхши эмас, Диidi. Тунги босинқирашларимни сенга айтмасам, кимга ҳам айтаман, ахир?

В л а д и м и р. Босинқирашларинг фақат ўзингники бўлиб қолсин. Буни кўтара олмаслигимни яхши биласан.

Э с т р а г о н. Баъзан ажрашиб, икки томонга кетсак яхши бўлармиди деб ўйлаб қоламан.

В л а д и м и р. Барибир узоққа кетолмасдинг.

Э с т р а г о н. Чатоқ жойи ҳам шунда-да. (Жимлик.) Рост, Диidi, ҳамма бало ана шунда. (Жимлик.) Йўл равон бўлса. (Жимлик.) Йўлдошинг эса самимий-кувноқ. (Жимлик. Эркаланган оҳангда.) Тўғрими, Диidi?

В л а д и м и р. Жим бўй.

Э с т р а г о н (хузурланиб). Жим бўй... Жимлик... (Ширин энтикиб.) Худди инглизлар айтганидек, жимлик, фақат жимлик. Улар жуда хотиржам одамлар. (Жимлик.) Шаробхонага кирган инглиз ҳақидаги латифани биласанми?

В л а д и м и р. Ҳа.

Э с т р а г о н. Айтиб бер-чи.

В л а д и м и р. Етар.

Э с т р а г о н. Бир инглиз ширакайф бўлиб шаробхонага борибди. Бека ундан ким керак деб сўрармиш: оқбаданми, қорачадан келганми ёки сариқ сочли? Давом эттири.

В л а д и м и р. Бас қил!

Владимир саҳнадан узоқлашади. Эстрагон унинг ортидан саҳна четига қадар боради. Эстрагоннинг ҳаракатлари кураш мусобақасидаги томошабиннинг ҳаракатини эслатади. Владимир ортга бурилиб, Эстрагоннинг ёнидан ўтиб, саҳнага қайтади. Унинг кўзлари ҳорғин. Эстрагон у томонга қараб бир неча қадам ташлайди. Тўхтайди.

Э с т р а г о н (майин оҳангда). Менга нимадир демоқчимидинг? (Владимир жавоб бермайди. Эстрагон олдинга қадам ташлайди.) Менга нимадир демоқчи эдинг. (Сукут. Яна қадам ташлайди.) Айтиқол, Диidi...

В л а д и м и р (ўгирилмасдан туриб). Айтадиган ҳеч қандай гапим йўқ.

Э с т р а г о н (олдга қадам ташлайди). Нима, хафа бўлдингми? (Сукут. Олдга қадам ташлайди.) Кечир! (Сукут. Олдга қадам. Елкасига қўлини қўяди.) Қулоқ сол, Диidi. (Сукут.) Қўлингни бер! (Владимир ўгирилади.) Кел, қучоқлашайлик! (Владимир асабийлашганча, жойида туриб қолади.) Менга изн бер! (Владимир ҳовуридан тушади. Улар қучоқлашишади. Э с т р а г о н орқага тисарилади.) Сендан саримсоқнинг ҳиди келаяпти!

В л а д и м и р. Буйрак учун фойдали. (Сукут. Эстрагон дарахтни кўздан кечира бошлайди.) Хўш, энди нима қиламиз?

Э с т р а г о н. Кутамиш.

В л а д и м и р. Ҳа, кейинчи?

Э с т р а г о н. Вақтичоғлик қилсак нима бўлади?

В л а д и м и р. Мана шунда яхши туради.

Э с т р а г о н (қизиқиб). Туради?

В л а д и м и р. Бундан узилиб тушадиган ҳамма япроқ учун. У узилиб тушган жойдан меҳригиё униб чиқади. Шунинг учун уни узаётганда овоз чиқаргандек бўлади. Нима, буни билмасмидинг?

Э с т р а г о н. Яна қайтиб осиб қўямиз.

В л а д и м и р. Новдагами? (Улар дарахтга яқинлашиб, айланиб кўра бошлашади.) У

жуда мұртга үхшайди.
Э стр а г о н. Уриниб күрсак-чи.
В л а д и м и р. Уриниб күр.
Э стр а г о н. Аввал сен бошла.
В л а д и м и р. Йүқ, олдин сен.
Э стр а г о н. Нима учун?
В л а д и м и р. Сен менга қараганда енгилпроқсан.
Э стр а г о н. Ҳамма гап ана шунда-да.
В л а д и м и р. Тушунмадим.
Э стр а г о н. Яхшилаб үйлаб күргин.

Владимир үйга толади.

В л а д и м и р (ниҳоят). Тушунмадим.
Э стр а г о н. Ҳозир тушунтираман. (Үйланиб.) Япроқ... япроқ... (Ғазаб билан.)
Тушунсанг-чи ахир!
В л а д и м и р. Сенга ишонаман.
Э стр а г о н (қийинчилек билан). Гого енгил – новда синмайди – Гого ўлган. Диidi
оғир – новда синади – Диidi ёлғиз. (Жимлик.) У ҳолда қандай... (маъқул сўз тополмай
қийналади.)
В л а д и м и р. Бу ҳақда үйламаган эканман.
Э стр а г о н (излаган сўзини топиб). Катта бўлган айни пайтда кичик ҳамдир.
В л а д и м и р. Нима, мен сендан оғирроқ келаманми?
Э стр а г о н. Буни сен айтдинг. Мен билмайман. Икки имкониятдан бири. Деярли.
В л а д и м и р. У ҳолда нима қиласиз?
Э стр а г о н. Ҳеч нарса. Шуниси хавфсизроқ.
В л а д и м и р. Кутайлик-чи, у нима дер экан?
Э стр а г о н. Ким?
В л а д и м и р. Годо.
Э стр а г о н. Яна шу гап.
В л а д и м и р. Ҳаёт-мамот масаламиз ҳал бўлмагунча, уни кутамиз.
Э стр а г о н. Бошқа томондан олиб қараганда, темириң қизигида босиш керак.
В л а д и м и р. Унинг нима дейиши мени қизиқтираяпти. Барibir бу зиммамизга ҳеч
қандай масъулият юкламайди.
Э стр а г о н. Биз ундан нимани сўраган эдик.
В л а д и м и р. Нима, у ерда йўқмидинг?
Э стр а г о н. Эътибор қилмаган эканман.
В л а д и м и р. Ҳалиги... айтарли ҳеч нарса.
Э стр а г о н. Бирон нарса сўраганмидинглар?
В л а д и м и р. Шундай, шундай.
Э стр а г о н. Бирон нарса ўтиндиларингми?
В л а д и м и р. Шунақароқ.
Э стр а г о н. У нима деб жавоб берди?
В л а д и м и р. Қараб кўраркан.
Э стр а г о н. Нима, у ҳеч нарсани ваъда беролмайдими?
В л а д и м и р. Үйлаб кўриши керак экан.
Э стр а г о н. Бошини оғритмасдан дегин.
В л а д и м и р. Оиласи билан маслаҳатлашиб.
Э стр а г о н. Дўстлари билан.
В л а д и м и р. Айғоқчилари билан.
Э стр а г о н. Гумашталари билан.
В л а д и м и р. Ҳисоб-китоб дафтариға қараб.
Э стр а г о н. Банқдаги ҳисоб рақамига қараб.
В л а д и м и р. Бир қарорга келишдан олдин.
Э стр а г о н. Бу табиий.

В ладимир. Наҳотки?
Эстрагон. Менимча, шундай.
Владимир. Менимча ҳам.
Эстрагон (ҳаяжонланиб). Биз-чи?
Владимир. Нима?
Эстрагон. Биз-чи деяпман?
Владимир. Тушунмадим.
Эстрагон. Бунда бизнинг иштирокимиз қандай бўлади?
Владимир. Ролми?
Эстрагон. Ҳовлиқма.
Владимир. Роль? Тиланчиларнинг ролини.
Эстрагон. Шундай дегин.
Владимир. Тақсиримга бирон нарса ёқдими?
Эстрагон. Бизнинг ҳеч қандай ҳуқуқимиз қолмаганми?

Владимир илгаргидек телбаларча кулади-да, бирдан тўхтайди. Кулгидан бошқа ҳаммаси яна такрорланади.

ВЛАДИМИР. Қўлимдан келганда, албатта, қулган бўлардим.
ЭСТРАГОН. Уларни йўқотиб қўйдикми?
ВЛАДИМИР (дона-дона қилиб). Уларни пуллаб бўлдик.

Жимлик. Улар қимир этишмайди. Қўллари оҳиста қимирлайди, боши хам, оёқлари эса букилган.

Эстрагон (базур). Бизни банди қилишмаганми? (Жимлик.) А?
Владимир (қўлинни кўтариб). Қулоқ сол!

Нотабиий турган ҳолатда, уни тинглай бошлайди.

Эстрагон. Ҳеч нарса эшитмаяпман.
Владимир. Жимм! (Улар қулоқ солишади. Эстрагон мувозанатини йўқотиб, сал бўлмаса йиқилиб тушай дейди. У ёқдан-бу ёққа чайқалаётган Владимирнинг қўлидан у тутиб қолади. Улар бир-бирларини бағриларига босганча, бир-бирларининг қўзларига тикилганча қулоқ соладилар.) Мен ҳам.

Енгил тортиб нафас олишади. Бўшашиб, бир-биридан узоқлашишади.

Эстрагон. Мени қўрқитиб юбординг.
Владимир. У келдимикан деб ўйлабман.
Эстрагон. Ким?
Владимир. Годо.
Эстрагон. Ана! Қамишзорда шамол турди.
Владимир. Қасам ичиб айтишим мумкинки, кимнингдир ҳайқириғи эшитилди.
Эстрагон. Кимга ҳайқирди?
Владимир. Отларга.

Жимлик.

Эстрагон. Кетдик.
Владимир. Қаёққа? (Сукут.) Балки бу тун унинг уйида қорин тўйдириб, иссиқ ва қуруқ жойда, сомон устида ухлармиз? Шунча қутганимизга яраша. Гапим тўғрими?
Эстрагон. Туни билан эмас.
Владимир. Яна бир кун.

Жимлик.

Эстрагон. Қорним очди.
Владимир. Сабзи ейсанми?
Эстрагон. Бошқа нарса йўқми?

В ладимир. Бир жуфт турп ҳам бор.
Эстрагон. Сабзини менга бера қол. (Владимир чүнтакларини ковлаштира бошлайди, турпни чиқариб Эстрагонга беради.) Раҳмат. (Ковшаниб, ғамғин оҳангда.)
Бу турику!
Владимир. Кечирасан! Сабзи эканлигига ишончим комил эди. (Яна чүнтакларини ковлаштириб, турп чиқаради.) Фақат турп. (Қидиришда давом этади.) Афтидан охиригисини сен единг (Излайди.) Шошма, мана. (Нихоят сабзини чиқариб Эстрагонга узатади.) Мана, азиз қадрдоним. (Эстрагон сабзини қўли билан артиб, ея бошлайди.)
Турпни менга бер. (Эстрагон унга турпни беради.) Майда чайнаб егин, бошқа йўқ.
Эстрагон (ковшаниб). Сенга савол бердим.
Владимир. Хўш?!
Эстрагон. Саволимга жавоб бермадинг.
Владимир. Сабзи ширинмикан?
Эстрагон. Мазали.
Владимир. Унда жуда соз. (Жимлик.) Нима демоқчи эдинг?
Эстрагон. Ёдимдан кўтарилиди. (Тамшанади.) Ҳамма гап ана шунда-да.
(Мамнуният билан сабзига тикилади, бармоқлари учида тутганча, уни айлантириб томоша қилади.) Сабзинг чакки эмас. (Иштаҳа билан оғзига солади.) Шошма, эсладим. (Сабзини тишлайди.)
Владимир. Хўш, нима экан?
Эстрагон. (оғзини тўлдириб, паришонхотирлик билан.) Бизни банди қилишмаганми?
Владимир. Ҳеч нарса эшитмаяпман.
Эстрагон (ковшаниб, ютина туриб). Сендан сўрайапман, бизни банди қилишмаганми?
Владимир. Банди?
Эстрагон. Бан-ди.
Владимир. Банди деганинг нимаси?
Эстрагон. Қўл ва оёқларимизни боғлашмаганми.
Владимир. Ким? Ким боғлайди?
Эстрагон. Сенинг одаминг.
Владимир. Годоми? Бу фикр қаердан чиқди? Бўлиши мумкин эмас!
(Сукут.) Йўқ... ҳали.
Эстрагон. Унинг исми Годоми?
Владимир. Менимча, шундай.
Эстрагон. Қулоқ сол. (У сабзини поясидан ушлаб, кўз олдида айлантира бошлайди.) Қизиқ. Еганинг сайин бемазалиги сезилаяпти.
Владимир. Менда эса акси.
Эстрагон. Яъни?
Владимир. Еган сайин мазасини олаётганга ўхшаяпман.
Эстрагон (узоқ ўйлагандан сўнг). Сенингча, тескари бўлиш керакми?
Владимир. Ҳаммаси ғайратга боғлиқ.
Эстрагон. Феъл-авторга.
Владимир. Чорасизга чора йўқ.
Эстрагон. Минг чирангин, фойдаси бўлмас.
Владимир. Қарирсан, қартарсан, асл наслингга тортарсан.
Эстрагон. Бузоқнинг юргургани сомонхонагача.
Владимир. Тақдирдан қочиб қутулиб бўлмас.
Эстрагон. Нима ҳам қила олардинг. (Қолган сабзини Владимирга уздади.) Тугатиб қўясанми?
Шундай яқиндан даҳшатли қичқириқ эшитилади. Эстрагон сабзини тушириб юборади. Улар жойларида қотиб қолишади, кейин ўзларини парда томонга уришади. Эстрагон ярим йўлда тўхтайди, қайтиб, сабзини олиб, чўнтағига солади-да, уни кутиб турган

Владимир томон отилади. Кейин яна тұхтайди, яна қайтади, бошмогини олиб, Владимир томон югуради. Улар үгирилгандарина, бошларини букиб, бир-бирларини күчганча кутиб туришади. Поццо ва Лаки кириб келади. Поццо Лакини унинг бўйнига солинган арқондан тортиб, етаклаб олган. Шундай қилиб олдин Лаки пайдо бўлади, узун арқон етгунга қадар сахна ўртасига юриб боргач ортидан Поццо пайдо бўлади. Лаки оғир жомадон, йигма курси, мева-чева солинган сават ва пальто(қўлида) кўтариб олган. Поццонинг қўлида арқон.

П о ц ц о (парда ортидан). Тезроқ! (Қамчи овози. Поццо пайдо бўлади. Улар сахнага чиқишишади. Лаки ЭстрAGON ва Владимир ёнидан ўтиб, ғойиб бўлади. Арқон тортилади. Поццо уни силкиб тортади.) Қайт! (Гуппиллаган овоз эшишишади. Лаки лаш-лушлари билан ағнаб тушади. Владимир ва ЭстрAGON ёрдам берайликми ёки бизга тааллуқли бўлмаган нарсага аралашмаганимиз маъқулми деб, иккиланиб унга тикилиб қолишишади. Владимир Лаки томон қадам ташлайди. ЭстрAGON унинг енгидан тортади.)

В л а д и м и р. Қўйиб юбор!

Э с т р а г о н. Ўзингни бос.

П о ц ц о. Эҳтиёт бўлинг. У аяб ўтирмайди. (ЭстрAGON ва Владимир ажабланиб тикилишишади.) Бегоналарни.

Э с т р а г о н (шивирлаб). Бу ўшами?

В л а д и м и р. Ким?

Э с т р а г о н. Ҳалиги...

В л а д и м и р. Годоми?

Э с т р а г о н. Ҳа.

П о ц ц о. Ўзимни таништиришга изн беринг. Поццо.

В л а д и м и р. Йўқ.

Э с т р а г о н. У Годо дедими.

В л а д и м и р. Э, йўқ.

Э с т р а г о н (Поццога). Тақсир, сиз Годо эмасмисиз?

П о ц ц о (қўрқинчли овозда). Мен Поццоман! (Жимлик.) Бу исм сизларга ҳеч нарсани англатмаяптими? (Жимлик.) Сизлардан сўраяпман, бу исм сизларга танишми?

Владимир ва ЭстрAGON бир-бирига ҳайрон бўлиб тикилишишади.

Э с т р а г о н (гўё ниманидир эсламоқчидек бўлиб). Бодзо... Бодзо...

В л а д и м и р (илгаргидек). Поццо...

П о ц ц о. Поццо!

Э с т р а г о н. Э, ҳа! Поццо... ҳа, ҳа... Поццо...

В л а д и м и р. Поццоми ёки Бодзо?

Э с т р а г о н. Поццо... эсимда йўқ.

В л а д и м и р (муросали оҳангда). Мен Годзо оиласини танирдим... Бека каштадўзлик қиларди.

Поццо ғазаб билан улар томон юради.

Э с т р а г о н (сергак тортиб). Тақсир, биз бу ерлик эмасмиз.

П о ц ц о (тўхтаб). Ҳа-а, бечора одамзот авлоди. (Кўзойнагини тақади.) Кўриниб турибди. (Кўзойнагини олади.) Сизлар ҳам менинг қавмимдансиз, шекилли (Тўсатдан қах-қах отиб кулади.) Поццо қавмидаги одамлар. Яратганнинг суюкли бандаси!

В л а д и м и р. Гап шундаки, биз...

П о ц ц о (кескин). Годо деганларинг ким?

Э с т р а г о н. Годо?

П о ц ц о. Мени Годо деб ўйладиларинг.

В л а д и м и р. Э, йўқ, тақсир, бундай хаёлга ҳам бормадик.

П о ц ц о. Ким у?

В л а д и м и р. Бууу-у, ҳа-алиги... танишимиз.

Э с т р а г о н. Қўйсанг-чи, биз уни умуман танимаймиз.

В л а д и м и р. Албатта... биз уни яхши билмаймиз... бироқ шундай бўлса-да...

Э с т р а г о н. Агар кўчада учратиб қолганимда ҳам уни танимаган бўлардим.

П о ц ц о. Мени у деб ўйладиларинг.
Э с т р а г о н. Гап шундаки, биз... қоронғулик... чарчаганмиз... ҳориганмиз...
кутавериб... тан оламан... туюлди... бир неча дақиқага...
В л а д и м и р. Унга қулоқ солманг, тақсир, қулоқ солманг!
П о ц ц о. Кутавериб? Демак уни кутаётган экансизлар-да?
В л а д и м и р. Гап шундаки, биз...
П о ц ц о. Шу ердами? Менинг еримда-я?
В л а д и м и р. Ҳеч бир ёмон хаёлга борганимиз йўқ.
Э с т р а г о н. Бизнинг ниятимиз холис эди.
П о ц ц о. Йўл ҳамма учун очиқ.
В л а д и м и р. Биз ҳам шундай фикрдамиз.
П о ц ц о. Шармандалиқ, бироқ бу ҳақиқат.
Э с т р а г о н. Чорасизга чора йўқ.
П о ц ц о (кескин ишора билан). Буни унутайлик. (Арқонни тортади.) Тур! (Жимлик.)
Йиқилиб тушиши билан тошдек қотиб ухлайди. (Арқонни тортади.) Турақол, ярамас!
(Лакининг бир амаллаб тургани ва нарсаларини йигиштираётгани эшитилиб туради.
Поццо арқонни силкитади.) Ортга! (Лаки саҳнага орқаси билан юриб келади.) Тўхта!
(Лаки тўхтайди.) Ортингга қайрил! (Лаки ўгирилади. Владимир ва Эстрагонга
хушмуомилалик билан.) Дўстларим, сизларни учратганимдан хурсандман. (Уларнинг
ажабланиб турганини кўриб, ғижиниб.) Ҳа, ҳа, жуда ҳам мамнунман. (Арқонни
тортади.) Яқинроқ кел! (Лаки яқинлаша бошлайди.) Тўхта! (Лаки тўхтайди. Владимир
ва Эстрагонга.) Биласизми, манзил ҳамиша олис туюлади, бир ўзинг оқимга қарши
йўлга чиққанингда... (соатига қарайди...) ...оқимга қарши... (санайди.) олти соат, ҳа,
тўғри, дам олмасдан олти соат, бирон тирик жон учрамади. (Лакига) Пальто! (Лаки
жомадонни ерга кўйиб, юриб келиб, пальтони тутқазади-да, қайтиб, жамадонни қўлига
олади.) Ма, ол. (Поццо унга қамчини тутқазади, Лаки унинг ёнига келади ва қўли банд
бўлгани учун қамчини тиши билан олади. Ортга қайтади. Поццо пальтони кия бошлаб,
тўхтаб қолади.) Пальто! (Лаки нарсаларни ерга кўйиб, келиб, Поццога пальто кийишга
ёрдамлашади-да, қайтиб нарсаларни қўлига олади.) Ҳавонинг салқинлиги сезилаяпти.
(У ниҳоят тугмаларини қадайди, эгилиб, уст-бошига қараб, қаддини ростлайди.)
Қамчи! (Лаки келиб, эгилади; Поццо қамчини унинг тишлари орасидан олади; Лаки
ортга тисарилади.) Биласизми, азизларим, мен ўзимга ўхшаганлар тоифасидан асло
ажралгим келмайди, (у ўз тоифасидагиларга кўз ташлайди) ҳатто улар менга унчалик
ўхшамасалар-да. (Лакига.) Курси! (Лаки ерга жомадони ва саватни қўяди, келиб,
курсини ёйиб, ўтириш учун ҳозирлайди-да қайтиб жамадон ва саватни кўтариб олади.
Поццо курсига кўз ташлайди.) Яқинроқ! (Лаки ерга жомадон ва саватни қўйиб, келиб
курсини яқинроқ қўяди-да, қайтиб жамадон ва саватни қўлига олади. Поццо ўтириб,
қамчининг бир учи билан Лакининг кўкрагига нуқиб уни итаради.) Ортга! (Лаки ортга
тисарилади.) Яна. (Лаки яна ортга тисарилади.) Тўхта! (Лаки тўхтайди. Владимир ва
Эстрагонга.) Шунинг учун яна йўлда давом этишдан олдин ижозатларингиз билан бир
оз муддатга ёnlарингизда қолмоқчиман. (Лакига.) Сават! (Лакки келиб, саватни
узатади-да, ортга қайтади.) Тоза ҳавода, албатта, қорин тез очқайди. (Саватни очиб,
пиширилган товуқ, бир бурда нон ва бир шиша шароб олади. Лакига.) Сават! (Лаки
келиб, саватни олади-да, тисарилиб тўхтайди.) Яна! (Лаки ортга чекинади.) Ўша ерда!
(Лаки тўхтайди.) У жуда сасиб кетган. (Шиша оғзидан шароб симира туриб.)
Сизларнинг соғлигингиз учун. (У шишани қўйиб, тамадди қилишга тутинади.)

Жимлик. Эстрагон ва Владимир бир оз дадиллашади ва Лакини ўраб олиб, гир
айланиб томоша қила бошлашади. Поццо иштаҳа билан товуқни пақкос тушира
бошлайди, сүякларини шимиб, отиб юборади. Лаки то жомадон ерга теккунга қадар
секин ўтира бошлайди, бирдан туриб, яна ўтиради. Унинг ҳаракатлари худди тик
туриб ухлаётган одамнинг ҳаракатига ўхшаб кетади.

Э с т р а г о н. Унга нима бўлган?

В л а д и м и р. Жуда чарчаган кўринади.

Э страгон. Нима учун нарсаларни ерга қўймайди?
Владимир. Мен қаердан билай? (Улар Лакига яқинроқ боришади.)
Эҳтиёт бўл!

Э страгон. Уни гапга солиб кўрсак-чи?
Владимир. Қара!
Э страгон. Нима?
Владимир (Кўрсатиб). Бўйни.
Э страгон. Мен ҳеч нарса кўрмаяпман.
Владимир. Мана бу ерга тур.

Эстрагон Владимир ўрнини эгаллайди.

Э страгон. Ҳа-а, рост.
Владимир. Қонаб кетган.
Э страгон. Арқоннинг изи.
Владимир. Шилиб юборган.
Э страгон. Нима демоқчи эдинг?
Владимир. Арқон тугуни.
Э страгон. Жуда хавфли.

Яна Лакини ўргана бошлашади. Юзига разм солишади.

Владимир. Кўриниши чакки эмас.
Э страгон (елка қисиб, жирканиб афтини бужмайтиради). Шундай деб ўйлайсанми?

Владимир. Бир оз нозикроқ экан.
Э страгон. Унинг сўлаги оқаяпти.
Владимир. Зўриққанидан.
Э страгон. Қара, кўпик.
Владимир. Балки у телбадир?
Э страгон. Аҳмоқ.
Владимир (бўйнини чўзиб). Буқоғи бор экан.
Э страгон (бўйнини чўзиб). Бу тахмин холос.
Владимир. У нафас олишга қийналаяпти.
Э страгон. Қўрқадиган жойи йўқ.
Владимир. Кўзларига қарагин!

Э страгон. Нима бўлти?
Владимир. Қорачиклари катталашибди.
Э страгон. Назаримда унинг жони узилаяпти.
Владимир. Бу ҳали аниқ эмас. (Жимлик.) Ундан бирон нарса сўра-чи.

Э страгон. Шартмикан?
Владимир. Осмон узилиб ерга тушармиди?
Э страгон (иккиланиб). Тақсир...
Владимир. Қаттиқроқ.
Э страгон (овозини баландлатиб). Тақсир...

Почко. Уни тинч қўйинглар! (Улар эндиғина овқатланиб бўлиб, оғзини енги билан артаётган Пощо томон ўгирилишади.) У мизғиб олмоқчи эканини кўрмаяпсизларми? (У муштугини олиб, уни тўлдира бошлайди. Ерда ётган товуқ суюкларига Эстрагоннинг кўзи тушиб, тамшаниб қараб қолади. Пощо гугурт чақиб муштукни тутатмоқчи бўлади.) Сават! (Лаки қимир этмайди. Пощо гугуртни отиб юбориб, ғазаб билан арқонни тортади.) Сават! (Лаки сал бўлмаса ийқилиб тушгудек бўлиб, зўрға кўзларини очади, келиб шишани саватга солади-да, жойига қайтиб яна мизгий бошлайди. Эстрагон суюклардан кўзини узолмай қолади. Пощо иккинчи гугурт чўпини чақиб, муштукни тутатади.) На чора, бу ишни у эплай олмайди. (Тамаки тортиб, оёқларини узатади.) Ох! Мана бу бошқа гап.
Э страгон (иккиланиб). Тақсир...

П о ц ц о. Оғайни, нима гап?

Э с т р а г о н. Ҳа-а... сизга энди керак эмасми... ҳалиги... буларни ташаб юборасизми... сүякларни... тақсир?

В л а д и м и р (ғаши келиб). Сабр қилиб туролмадингми?

П о ц ц о. Ҳечқиси йўқ, ҳечқиси йўқ, асло хижолат тортманг. Суяк керак эмасми дейсизми? (Уларни қамчи билан ағдаради.) Йўқ, шахсан менга керак эмас. (Эстрагон сүяк томон қадам ташлайди.) Бироқ... (Эстрагон тўхтайди.) Аслида унинг эгаси ҳаммол. Шундай экан, буни ундан сўраганингиз маъқул. (Эстрагон Лаки томон юзланиб, иккиланиб қолади.) Сўранг, сўрайверинг, қўрқманг. У сизга айтади.

Эстрагон Лакига яқинлашиб, олдида тўхтайди.

Э с т р а г о н. Тақсир... маъзур тутасиз, тақсир...

Лаки қимир этмайди. Поццо қамчини ишга солади. Лаки бошини кўтаради.

П о ц ц о. Сендан сўрашаяпти, тўнғиз, жавоб бер. (Эстрагонга.) Сўранг.

Э с т р а г о н. Кечирасиз, тақсир, сүяклар керак эмасми?

Лаки бир муддат Эстрагонга тикилиб қолади.

П о ц ц о (киноя аралаш). Тақсир! (Лаки бошини хам қилади.) Жавоб бер! Уларни ейсанми, йўқми? (Лаки лом-лим демайди. Эстрагонга.) Улар сизники. (Эстрагон сүякка ташланиб, уларни ғажий бошлайди.) Жуда ғалати. У биринчи марта ризқидан воз кечаяпти. (У Лакига ташвишланиб тикилиб қолади.) Ишқилиб бунаقا ҳазиллари билан ўзини касалга солиб олмаса эди! (Арқон тугунини сиқиб боғлайди.)

В л а д и м и р (кутилмаганда). Қандай шармандалик!

Жимлик. Эстрагон таажжубланиб, сүяк ғажищдан тўхтайди ва навбат билан бир Владимирга, бир Поццога тикилади. Поццонинг парвойи фалак. Владимир тўхтовсиз тутоқади.

П о ц ц о. Бирор нарсани назарда тутиб шундай дедингизми?

В л а д и м и р (минғирлаган оҳангда). Одамга бундай муносабатда бўлиш... (Лакини кўрсата туриб) бу ҳолни мен... одамзотга нисбатан... йўқ... бу шармандалик!

Э с т р а г о н (четда қолишни истамай). Қандай шармандалик! (Яна сүякни кемиришга тушади.)

П о ц ц о. Жуда шартаки экансиз. (Владимирга) Бетгачопарлигим учун маъзур тутасиз, ёшингиз нечада? (Сукут.) Олтмиш?.. Етмиш?.. (Эстрагонга.) Унинг ёши нечада бўлиши мумкин?

Э с т р а г о н. Ўзидан сўранг.

П о ц ц о. Беодоблик қилмоқчи эмасман. (Муштугини олиб, уни қамчига уриб, ўрнидан туради) Бироқ кетишим керак. Ҳамсуҳбат бўлганларинг учун раҳмат. (Ўйланади.) Ёки сизлар билан бир тамаки тортсаммикан? Бунга сизлар нима дейсизлар? (Улар лом-мим дейишмайди.) Мен жуда кам чекаман, жуда кам. Кўп чекишга унчалик одатланмаганман. Бу (муштукни юраги устига олиб боради) юрак уришини тезлатади. (Жимлик.) Тамаки – минг ўзингни асраганингга қарамай, дармонингни сўриб олади. (Хўрсинади.) На чора. (Сукут.) Балки сизлар чекмассизлар? Шундайми? Йўқ? Дарвоқе, гап ҳозир бунда эмас. (Жимлик.) Туриб қўйган бўлсам, энди қандай қилиб ўтираман? Иродасиз одам бўлиб кўринишни истамайман. (Владимирга.) Нима? (Жимлик.) Балки сиз ҳеч нарса демагандирсиз? (Жимлик.) Аҳамияти йўқ. Шундай қилиб... (Ўйланиб қолади.)

Э с т р а г о н. Ҳа-а! Шуниси маъқулроқ. (Суякни ташлайди.)

В л а д и м и р. Кетдик.

Э с т р а г о н. Дарровми?

П о ц ц о. Шошманлар! (Арқонни тортади.) Курси! (Қамчи билан кўрсатади. Лаки курси кўяди.) Яқинроқ! Шу ерга! (У ўтириб олади. Лаки ортга тисарилиб, жомадон ва саватни қўлига олади.) Мана, яна ўтириб олдим! (Муштукни тўлдира бошлайди.)

В л а д и м и р. Кетдик!

П о ц ц о. Ишқилиб, кетишлиарингга мен сабабчи эмасманми? Яна бир оз қолинглар, афсусланмайсизлар.

Э с т р а г о н (бир нарсадан умидвор бўлиб). Бизнинг вақтимиз бемалол.

П о ц ц о (муштукни тутади). Биринчисига қараганда (Муштукни оғзидан чиқариб, уни томоша қила бошлайди) иккеничиси ҳамиша ёмон, сизларга айтиб қўяй. (Яна муштукни оғзига солади.) Бироқ, у ҳам ёмон эмас.

В л а д и м и р. Мен кетдим.

П о ц ц о. У афтидан менга тоқат қилолмаётганга ўхшайди. Мен, албатта, одамохун одам эмасман, бироқ шу сабаб бўла оладими? (Владимирга.) Хато қилишдан олдин, яхшилаб ўйлаб кўринг. Дейлик, атрофга қоронғу тушмасдан ҳозир кетдингиз ҳам дейлик. (Учаласи ҳам осмонга тикилади). Хўш, кейинчи. Кейин нима бўлади...

(Муштукни оғзидан чиқариб, унга тикилади.) ...учиб қолди... (муштукни ёқади) у ҳолда... у ҳолда... у ҳолда нима бўлади? ...Ҳалиги учрашувларинг нима бўлади, анави билан... Годеми... Годоми... Годами... (Жимлик.) Хуллас, кимни назарда тутаётганимни биласизлар. Келгуси тақдирларингиз ахир унга боғлиқ-ку. (Жимлик.) Дейлик сизнинг яқин келажагингиз.

Э с т р а г о н. У рост айтаяпти.

В л а д и м и р. Буни сиз қандай билдингиз?

П о ц ц о. Эҳ, у яна мени саволга тутаяпти. Мана шу тахлит самимий ва қадрдон дўст бўлиб қоламиз.

Э с т р а г о н. Нега у нарсаларини қўлидан қўймайди.

П о ц ц о. Уни учратсам мен ҳам ўзимни баҳтиёр ҳисоблардим. Қанча кўп одамни учратсам, шунча ўзимни баҳтиёр ҳис этаман. Ҳатто энг ярамас одам ҳам сенга нимадандир сабоқ бериши, ўрнак бўлиши, баҳтли эканлигининг яхши ҳис этишингга кўмаклашиши мумкин. Ҳатто сизлардан ҳам (у ҳар бирининг кўзига тик қарашиб учун иккаласига галма-гал кўз ташлайди) ҳатто сизлардан ҳам, эҳтимол, нималардир ўргангандирман.

Э с т р а г о н. Нега у нарсаларини қўлидан қўймайди.

П о ц ц о. Бу мени ҳайрон қолдирган бўларди.

В л а д и м и р. Сизга савол бериши.

П о ц ц о (кувнок оҳангда). Савол? Ким? Қанақа савол? (Жимлик.) Ҳозиргина сиз, мен билан гаплашолмай, қалтираб тургандингиз. Энди эса мени саволга тутаяпсиз. Бунинг оқибати яхши бўлмайди.

В л а д и м и р (Эстрогонга). Афтидан у гапингни эшитганга ўхшайди.

Э с т р а г о н. (яна Лаки атрофифа ўралаша бошлайди.) Нима?

В л а д и м и р. Энди саволингни унга бер, у бемалол эшитиши мумкин.

Э с т р а г о н. Нимани сўрайман?

В л а д и м и р. Нега нарсаларини ерга қўймайди, деб.

Э с т р а г о н. Буни мен ўзимдан сўраяпман.

В л а д и м и р. Ундан сўраб қўя қол.

П о ц ц о. (кутилмаган саволдан довдираб қолишдан ташвишланиб уларнинг суҳбатига қулоқ тутади). Нега у қўлидаги нарсаларни ерга қўймайди, деб мендан сўрамоқчисизлар, шундайми?

В л а д и м и р. Шундай.

П о ц ц о (Эстрогонга). Сиз ҳам қўшиласизми?

Э с т р а г о н (Лакининг атрофидан нари кетолмай). Худди буғуга ўхшаб пишиллашини қаранг.

П о ц ц о. Саволингизга ҳозир жавоб бераман (Эстрогонга.) Ўтинаман, Ўзингизни босинг. Менинг жаҳлимни чиқаряпсиз.

В л а д и м и р. Бу ёққа кел.

Э с т р а г о н. Нима бўлди?

В л а д и м и р. Ҳозир у негалигини айтар экан.

Улар ёнма-ён турганча, жим бўлиб кута бошлашади.

П о ц ц о. Жуда соз. Ҳамма шу ердами? Ҳамма менга қараб турибдими? (Лакига қарайди, арқоннинг учини тортади. Лаки бошини кўтаради.) Менга қара, ярамас! (Лаки унга қарайди.) Жуда соз. (У муштукни чўнтағига солиб, кичкина пуркагични олади-да, бўйнига сепади, кейин чўнтақка жойлаб, йўталади, тупиради, яна пўркагични олиб, томоғига сепадида, уни қайта жойлайди.) Мен тайёрман. Ҳамма қулоқ солаяптими? (Лакига қарайди, арқон учини тортади.) Бу ёққа кел! (Лаки унга яқинлашади.) Шу ерда! (Лаки тўхтайди.) Ҳамма тайёрми? (У учаласига ҳам навбат билан кўз ташлаб, охирида Лакида тўхтайди. Арқон учини тортади.) Нима гап? (Лаки бошини кўтаради.) Мен беҳудага гапиришни истамайман. Яхши. Бўпти. (Ўйга толади.)

Э с т р а г о н. Мен кетдим.

П о ц ц о. Ўзи мендан нимани сўрагандиларинг?

Э с т р а г о н. Нима учун у...

П о ц ц о (қаҳри келиб). Гапимни бўлманг! (Сукут. Бир оз юмшаб.) Агар ҳаммамиз бирданига гапирадиган бўлсак, ҳеч ким бир-бирини эшифтайди. (Жимлик.) Мен нима деётган эдим? (Жимлик. Баландроқ товушда.) Нима деётган эдим?

Владимир оғир юк кўтариб олган одамдек, мункайиб олади. Поццо унга ажабланиб тикилиб қолади.

Э с т р а г о н (зўриқандек). Нарсаларни! (Бармоғи билан Лакига ишора қиласди.) Нима учун кўтариб олган? (Мункайган, зўрга нафас олаётган одамни тасвиrlайди.) Ерга қўймайди. (Қўлларини ёзиб, қаддини тиклаб, енгил нафас олади.) Нима учун?

П о ц ц о. Тушунарли. Олдинроқ айтиш керак эди. Нима учун у ўзига ортиқча ташвиш орттирган? Тушунишга ҳаракат қиласми. Бунга унинг ҳаққи борми? Ҳа. Демак, унинг ўзи истамайди. Тушунарлими? Нима учун истамайди дейсизми? (Жимлик.) Жаноблар, ҳозир сизларга айтаман.

В л а д и м и р. Диққат!

П о ц ц о. Унга шафқат қилишим учун менинг эътиборимни қозонмоқчи бўляяпти.

Э с т р а г о н. Қанақасига ахир?

П о ц ц о. Эҳтимол, тушунтириб бера олмаётгандирман. Уни ташлаб қўймаслигим учун менинг раҳмимни келтирмоқчи. Йўқ, бу бутунлай бошқа нарса.

В л а д и м и р. Ундан кутулиш ниятидамисиз?

П о ц ц о. У мени лақиллатмоқчи бўляяпти, бироқ мен ҳам анойилардан эмасман.

В л а д и м и р. Ростдан ундан кутулишни истайсизми?

П о ц ц о. У агар яхши ҳаммоллик қиласам, кейинчалик ҳам менинг хизматимдан фойдаланади дея хомхаёл қиласапти.

В л а д и м и р. Энди у сизга керак эмасми?

П о ц ц о. Аслида-ку, эшшақдек юк кўтаради. Бироқ бу иш унга тўғри келмайди.

В л а д и м и р. Ундан кутулишни истайсизми?

П о ц ц о. Агар юк кўтариб чарчамаслигимни кўрса, хўжайнин ўз қарорини ўзгартиради деган хаёлда. Бутун ўй-хаёли шу. Гўё ундан бошқа ишчиларим йўқдек! (Учаласи ҳам Лакига қарайди.) Юпитер ўғли, Атлас! (Сукут.) Мана шундай. Ҳамма саволларингизга жавоб бердим, деб ўйлайман. Яна саволларингиз борми? (Пуркагич билан ҳаракатни яна такрорлайди.)

В л а д и м и р. Ундан кутулишни истайсизми?

П о ц ц о. Барака топгур, агар тақдир шуни раво кўрмаганида мен унинг, у эса менинг ўрнимда бўлиши мумкин эди. Ҳар кимнинг ўз қисмати бор.

В л а д и м и р. Ундан кутулишни истайсизми?

П о ц ц о. Нималар деяпсиз?

В л а д и м и р. Ундан буткул кутулишни истайсизми?

П о ц ц о. Тўғри. Бироқ, бунинг ўрнига, яъни ҳайдагандан кўра, нима ҳам қилишим мумкин? Айтмоқичиманки, орқасига бир тепиб, кўчага ҳайдамай, раҳм қилиб, муқаддас Халоскор бозорига олиб бораман. Ўйлайманки, у ерда унга бирон нарса насиб этади. Ростини айтсан, бунга ўхшаганларни ҳайдаб юбориб бўлмайди. Яхшиси уларни ўлдирган маъқул.

Лаки йиғлашга тушади.

Э с т р а г о н . У йиғлаяпти.

П о ц ц о . Ҳатто итнинг ҳам ғурури бундан баландроқ. (Эстрагонга рўмолчасини тутади.) Шунчалик раҳмингиз келаётган бўлса, юпата қолинг. (Эстрагон иккиланиб қолади.) Олинг. (Эстрагон рўмолчани олади.) Унинг ёшларини арting. Ўзини бунчалик хўрланган ҳисобламасин.

Эстрагон бир қарорга келолмай иккиланади.

В л а д и м и р . Бу ёққа бер, буни мен қиламан.

Эстрагон рўмолчани бергиси келмайди. Болаларча мунғаяди.

П о ц ц о . Шошилинг. Тез орада йиғлашдан тўхтайди. (Эстрагон Лакига яқинлашиб, кўз ёшларини армтоқчи бўлади. Лаки зарб билан унинг оёғига тепади. Эстрагон рўмолчани тушириб юборади, қочиб, оғриқдан чинқириб, чўлоқланиб, айлана бўйлаб югурга бошлайди.) Рўмолча. (Лаки жамадон ва саватни ерга қўйиб, рўмолчани олади, яқин келиб уни Поццога тутқазади, ортга чекиниб, жамадон ва саватни қўлига олади.)

Э с т р а г о н . Ярамас! Аблаҳ! (Иштонини шимаради.) У мени майиб қилди!

П о ц ц о . Бегоналарни ёқтиримайди, деб сизларни огоҳлантиргандим-ку.

В л а д и м и р . (Эстрагонга). Кўрсат-чи. (Эстрагон унга оёғини кўрсатади. Поццога, ғазаби келиб.) Оёғидан қон оқаяпти!

П о ц ц о . Бу яхшилик аломати.

Э с т р а г о н (оёғини осилтириб турганча). Энди юра олмайман шекилли?!

В л а д и м и р (ҳамдардлик билан). Сени ўзим кўтариб оламан. (Жимлик.) Ростдан ҳам юролмайдиган бўлсанг.

П о ц ц о . У йигидан тўхтади. (Эстрагонга.) Қайсиdir маънода унинг ўрнини сиз эгалладингиз. (Завқи келиб.) Одамнинг кўз ёши булоқдай гап. Бирор жойда бирор бошласа, бошқа ерда кимдир йигидан тўхтайди. Кулги ҳам шундай. (Кулади.)

Давримиз ҳақида ёмон гапларни гапирмайлик, олдингига қиёслаганда унчалик хатарли эмас. (Сукут.) Уни мақтамаганимиз ҳам маъқул. (Жимлик.) У ҳақида умуман гаплашмаймиз. (Сукут.) Ҳа, содда одамлар ростдан кўпайганга ўхшайди.

В л а д и м и р . Юришга уриниб кўр. (Эстрагон чўлоқланиб юра бошлайди, Лаки олдида тўхтаб, унга туририб, парда кўтарилишдан олдин ўтирган жойига бориб чўқади.)

П о ц ц о . Биласизми, буларнинг барини менга ким ўргатган? (Жимлик. Бармоғи билан Лакига ишора қилиб.) У!

В л а д и м и р (осмонга кўз ташлаб). Қачон қоронғу тушар экан?

П о ц ц о . Усиз менинг кечинма ва фикрларим касбим тақазосидан келиб чиқиб, хаёлий нарсалар билан банд эди. ...дарвоқе, бу муҳим эмас. Гўзаллик, меҳрибонлик, олий ҳақиқат – буларнинг бари илгари бир хаёл эди. Шунда мен ўзимга қизиқчи ёлладим.

В л а д и м и р (беихтиёр осмонга тикилишдан тўхтаб). Қизиқчи?

П о ц ц о . Бунинг давом этаётганига ҳам олтмиш йилча бўлиб қолди... (Хаёлан санай бошлайди.) ...ҳа, ҳадемай олтмиш йил. (Қаддини ғоз тутиб.) Мени бу ёшда деб ўйламайсизлар, тўғрими? (Владимир Лакига қарайди.) Унинг ёнида мен ёшгина йигитга ўхшайман, тўғрими? (Жимлик. Лакига.) Шляпа! (Лаки ерга саватни қўйиб, бошидан шляпасини олади. Оппоқ, қалин соchlар уни кекса қилиб кўрсатади. У шляпани қўлтиғига қистириб, саватни қўлига олади.) Энди эса қаранглар. (Поццо ўз шляпасини олади. Тап-тақир боши кўринади. Шляпани кияди.) Кўрдингизми?

В л а д и м и р . Қизиқчи нима дегани?

П о ц ц о . Бу ерлик эмасмисизлар? Қайси асрда яшаяпсизлар? Илгари одамлар масхарабоз ёллашарди, энди қизиқчиларни. Албатта, бунга имконияти бўлганлар.

В л а д и м и р . Энди уни ҳайдамоқчи бўлайпсизми? Шундай кекса ва содик хизматкорни-я?

Э с т р а г о н . Аҳмоқ!

Поццо лаҳза сайин асабийлаша бошлайди.

В л а д и м и р. Бор ҳақиқатни билиб олганингиздан кейин, уни худди... (сўз тополмай қийналади) ...банан пўчоғидай ташлаб юбормоқчимисиз? Инкор қилманг, сиз уни...
П о ц ц о (бошини қўллари орасига олиб, зорлана бошлайди). Ортиқ тоқат қилолмайман... чидай олмайман... у нима қиласяпти ... тушунмаяпсиз ... даҳшат ... у кетиши керак (қўлини кўкка қилиб) ...ҳозир ақлдан озаман... (холсизланиб, бошини қўллари орасига олади.) Бунга ортиқ чидай олмайман... чидай олмайман...

Сукут. Ҳамма Поццога тикилади. Лакига жон киргандек бўлади.

В л а д и м и р. У ортиқ чидай олмайди.

Э с т р а г о н. Бу даҳшат.

В л а д и м и р. У ақлдан озаяпти.

Э с т р а г о н. Жуда беъмани.

В л а д и м и р (Лакига). Қандай ҳаддингиз сиғди? Уят эмасми? Шундай оқибатли одамни-я?! Шунчалик ҳам хўрлайдими? Шунча йиллик қадрдон экансизлар! Ишонгинг келмайди!

П о ц ц о (хўрсишиб). Илгари... у яхши эди... менга ёрдам берарди... мени кулдиради... қўнглимни олишга интиларди... энди эса... мени тириклай гўрга тиқмоқчи...

Э с т р а г о н (Владимирга). Уни бошқасига алмаштиromoқчими?

В л а д и м и р. Қанақасига?

Э с т р а г о н. Тушунолмай қолдим, нима қилмоқчи? Бошқасига алмаштиromoқчими ёки ҳеч кимни ёнига яқинлаштиromoқчи эмасми?

В л а д и м и р. Бундай деб ўйламайман.

Э с т р а г о н. Қанақасига?

В л а д и м и р. Билмадим.

Э с т р а г о н. Сўраб кўриш керак.

П о ц ц о (хотиржам). Жаноблар, мени нима жин урганини билмайман. Сизлардан кечиришингизни сўрайман. Барчасини унутинг. (Аста-секин босиқ оҳангда.) Нималар дедим, аниқ ёдимда йўқ. Бироқ ишончингиз комил бўлсинки, айтганларимда зифирча ҳам ҳақиқат йўқ. (Қаддини ростлаб, кўксига муштлайди.) Наҳотки, афти ангорим азоб чеккан одамникига ўхшаса? Қаранглар! (Чўнтакларини титкилайди.) Муштугимни қаерга қўйдим?

В л а д и м и р. Ажойиб оқшом.

Э с т р а г о н. Унутилмас.

В л а д и м и р. Ҳали оқшом тугагани йўқ.

Э с т р а г о н. Шунаقا шекилли.

В л а д и м и р. У энди бошланаяпти.

Э с т р а г о н. Даҳшат.

В л а д и м и р. Худди кинодагидек.

Э с т р а г о н. Цирқдагидек.

В л а д и м и р. Мусиқали томошадагидек.

Э с т р а г о н. Цирқдагидек.

П о ц ц о. Муштугимни қаерга қўйдим экан?

Э с т р а г о н. Кулгили! Эрмагини йўқотиб қўйибди! (Қаҳ-қаҳ отиб кулади.)

В л а д и м и р. Ҳозир келаман. (Парда орқасига йўл олади.)

Э с т р а г о н. Йўлакдан, чапга.

В л а д и м и р. Мендан кейин навбат олиб қўй. (Чиқади.)

П о ц ц о. Мен чилимимни йўқотиб қўйдим!

Э с т р а г о н (қаҳ-қаҳадан ўзини тўхтатолмай). Кула-кула ўламан!

П о ц ц о (бошини кўтариб). Мабодо кўзингиз тушмадими... (Владимирнинг йўқлигини сезади. Ажабланиб.) Э! У кетдими!.. Хайрлашмасдан-а! Бу одобдан эмас! Уни тўхтатиб қолишинингиз керак эди.

Э с т р а г о н. Уни тўхтатиш шарт эмас.

П о ц ц о. Э! (Сукут.) У ҳолда майли.

Э с т р а г о н (ўрнидан тураётиб). Бу ёққа келинг.

П о ц ц о. Нима учун?

Э с т р а г о н. Ҳозир кўрасиз.

П о ц ц о. Ўрнимдан туришимни хоҳляяпсизми?

Э с т р а г о н. Бу ёққа... бу ёққа... тезроқ.

Поццо ўрнидан қўзғалиб Эстрагон томон йўналади.

Э с т р а г о н. Қаранг!

П о ц ц о. Вой-бў!

Э с т р а г о н. Шуни айтинг.

Владимир қовоғи солинган ҳолда саҳнага қайтади. Курсини оёғи билан ағдариб юбориб, Лакини тутиб ўтади. Асабий у ёқдан бу ёққа юра бошлайди.

П о ц ц о. Нимадандир хафами?

Э с т р а г о н (Владимирга). Зўр томошани кўрмай қолдинг. Афсус.

Владимир юришдан тўхтаб, курсини тўғирлайди-да, яна у ёқдан бу ёққа юра бошлайди, бироқ энди анча босиқ кўринишда.

П о ц ц о. Секин тинчланаяпти. (Атрофга аланглайди.) Ҳаммаёқ тинчлананаётганга ўхшайди, кўнглим сезаяпти. Осойишталик ва сукут забтига олаяпти. (Қўлини кўтаради.) Жаноб ухляяпти.

В л а д и м и р (юришдан тўхтаб). Қачон қоронғу тушар экан?

Учаласи ҳам осмонга қарайди.

П о ц ц о. Эртароқ кетишини истамайсизми?

Э с т р а г о н. Гап шундаки, ҳалиги... ўзингиз яхши биласиз...

П о ц ц о. Ҳижолат бўлманг, ҳижолат бўлманг... Мен билан ҳам учрашув белгиланган бўлганида, ҳалиги Годами... Годеми... Годоми... хуллас, ким ҳақида гапираётганимни биласизлар, кетмасдан, ярим тунгача бўлса ҳам кутган бўлардим. (Курсига қарайди.) Яна жуда ўтиргим келаяпти. Бироқ, қандай уддалашни билмайман.

Э с т р а г о н. Сизга ёрдамлашсан бўладими?

П о ц ц о. Бўлади, фақат яхшилаб илтимос қилсангиз...

Э с т р а г о н. Нима?

П о ц ц о. Мендан ўтиришимни илтимос қилинг.

Э с т р а г о н. Бу сизга ёрдам берадими?

П о ц ц о. Афтидан, шундай.

Э с т р а г о н. Бўпти. Илтимос, ўтира қолинг, жаноби олийлари.

П о ц ц о. Йўқ, йўқ. Ҳожати йўқ. (Жимлик. Шивирлаб.) Ёлвориб сўранг...

Э с т р а г о н. Бўла қолсангиз-чи, тик туришнинг нима кераги бор? Шамоллаб қолишингиз мумкин.

П о ц ц о. Шундай деб ўйлайсизми?

Э с т р а г о н. Эмасам-чи, албатта.

П о ц ц о. Майли, сизнинг айтганингиз бўлсин. (Ўтиради.) Раҳмат, азизим.

Мана, яна ўтириб олдим. (Эстрагон ўтиради. Поццо соатига қўз ташлайди.) Бироқ, кеч қолишини истамасам, энди кетишим керак.

В л а д и м и р. Вақт тўхтаб қолди.

П о ц ц о (соатга қулоғини қўйиб). Бундай хаёлга борманг, тақсир, бундай хаёлга бора кўрманг. (Соатни чўнтағига солади.) Истаган хаёлга боринг, фақат бундай деманг.

Э с т р а г о н (Поццога). Бугун ҳамма нарса унинг қўзига тескари бўлиб кўринаяпти.

П о ц ц о. Осмондан бошқаси. (Қойиллатиб ҳазиллашганидан мириқиб кулади.)

Тинчланинг, ҳаммаси яхши бўлади. Ҳаммаси менга беш қўлдай аён-ку. Сизлар бу ерлик эмассизлар, оқшомларимиз қандай бўлишини билмайсизлар. Истасангиз, айтиб беришим мумкин? (Жимлик. Эстрагон ва Владимир аланглайди, бири – шляпага, иккинчиси – бошмоқға тикилади. Лаки шляпасини тушириб юборганини сезмай ҳам

қолади.) Сизларни бир хурсанд қилиш ниятидаман. (Пуркагич билан бўлган ҳаракат яна тақрорланади.) Эътиборингизни менга қаратинг. (Эстрагон ва Владимир ўз ишларида давом этишади. Лаки мизғий бошлайди. Поццо қамчини силкитади, бироқ қамчининг овози тузук-қуруқ эшигилмайди.) Бу қамчига нима бўлди? (Қамчини яна кўтариб силкийди, бу гал қаттиқ овоз чиқади. Лаки сесканиб тушади. Эстрагон ва Владимирнинг кўлидан бошмоқ билан шляпа тушиб кетади. Поццо қамчини ерга ташлайди.) Бу қамчининг ортиқ менга кераги йўқ. (Иккала тингловчига қарайди.) Нима деётган эдим?

В л а д и м и р. Кетамиз.

Э с т р а г о н. Бундай турманг, акс ҳолда шамоллаб қоласиз.

П о ц ц о. Тўғри (Ўтиради. Эстрагонга.) Исли-шарифлари нима эди?

Э с т р а г о н (сукут сақламай). Катулл.

П о ц ц о (эшигтмай). Ҳа-я, оқшом. (Бошини кўтаради.) Бир оз эътиборли бўлсангиз, йўқса, гапимиз қовушадиганга ўхшамайди. (Осмонга тикилади.) Қаранглар. (Яна мизғий бошлаган Лакидан бошқа ҳамма осмонга қарайди. Поццо буни сезиб қолиб, арқонни тортади.) Осмонга қарашиб истамайсанми, тўнғиз! (Лаки бошини кўтаради.) Бўпти, етарли. (Улар бошларини туширишади.) Хўш, нимаси ғалати? Мана шу оқшомнинг? Оқшом пайти бошқа осмонлар қандай бўлса худди шундай бир оз ёруғ ва рангпар. (Жимлик.) Мана шу кенгликларда. (Жимлик.) Об-ҳаво яхши пайтлари. (Оҳангдор қилиб давом этади.) Бир соат олдин (соатига кўз ташлайди, жарангдор ёки шунга яқинроқ шоирона оҳангга ўтади), эрталабки саот ўндан буён бизга нур сочиб турган ёруғлик, аста-секин рангини йўқотиб, хираплашиб бораверади (қўлини кўтариб, аста-секин тушира бошлайди), бораверади, оз-оздан, оз-оздан, токи (чукур жимлик, қўлини кенг ёзиб), хўп. Албатта! Энди ортиқ ҳаракатланмайди. (Сукут.) Бироқ (тантанавор қўлини кўтаради), бироқ, бу жимлик ва осойишталиктининг қатида (Лакидан бошқа ҳамма унга эргашиб ҳаракат қиласди, осмонга кўз ташлайди) тун шитоб билан бостириб келади-да, (унинг овози титраб чиқади) бизни бағрига олади (бармоқларини қарсиллатади) кўз очиб юмгунча! Мана шундай. (Тантанавор оҳанг уни тарк этади.) Ҳеч биrimiz мутлақо кутмаган бир пайтда. (Жимлик. Қаҳрли овоз билан.) Бу кўхна дунёда ҳаммаси ана шундай кутилмаганда юз беради.

Узоқ жимлик.

Э с т р а г о н. Ҳаммасини олдиндан билсанг.

В л а д и м и р. Кутаверишинг мумкин.

Э с т р а г о н. Кутаётганингни биласан.

В л а д и м и р. Ҳеч нарсадан ташвишга тушмайсан ҳам.

Э с т р а г о н. Фақат кутиш керак.

В л а д и м и р. Биз бунга кўникканмиз. (Шляпасини олиб, ичига қарайди. Қоқиб, қайта кияди.)

П о ц ц о. Менга қандай баҳо берасизлар? (Эстрагон ва Владимир ҳайрон бўлиб унга тикилади.) Яхши? Ўрта? Бир нав? Ўртача? Ростдан ҳам ёмонми?

В л а д и м и р (гап нимадалигини пайқаб). Э, жуда зўр. Қойилмақом.

П о ц ц о (Эстрагонга). Сиз-чи, тақсир?

Э с т р а г о н (инглизча талаффуз билан). Жуда яхши, жуда, жуда ҳам яхши.

П о ц ц о (ҳиссиёт аралаш). Раҳмат, жаноблар! (Жимлик.) Далдангиз кўнглимни кўтарди. (Ўйлайди.) Охирроғида бир оз ўзимни йўқотиб қўйгандим. Сизлар буни сездиларингми?

В л а д и м и р. Бир озгина, холос.

Э с т р а г о н. Буни атайлаб қилдингизми, деб ўйлабман.

П о ц ц о. Гап шундаки, менинг хотирам чатоқ.

Жимлик.

Э с т р а г о н. Кутганингда ҳеч нарса юз бермайди.

П о ц ц о (хафсаласи пир бўлиб). Сизларга зерикарлими?

Э страгон. Очиги, шундай.

Поццо (Владимирга). Сизга-чи, тақсир?

Владимир. Бундан құвноқроқ бўлган пайтлар ҳам бўлган.

Жимлик. Поццо ўзидан тоқатсизлана бошлайди.

Поццо. Жаноблар, олдингизда жуда ҳижолатлиман.

Э страгон. Э, қўйсангиз-чи.

Владимир. Нималар деяпсиз!

Поццо. Ҳа, ҳа. Сизлар сир бой бермадиларинг. Ўзимга ўзим шундай савол бердим... ҳозир зерикиб турган бу олижаноб одамлар учун мен нима қилишим керак?

Э страгон. Беш берсангиз ҳам, жон дердик.

Владимир. Биз тиланчилар эмасмиз.

Поццо. Қандай нафим тегса экан, қандай қилсам булар вақт ўтганини сезмай қолади дея ўзимдан сўраяпман? Уларни анча овутдим. У ёқ-бу ёқдан гаплашдик, оқшом ҳақида сўзлаб бердим, буларнинг бари тушунарли. Мен бу билан тўхтаб қолмоқчи эмасман. Бироқ шунинг ўзи кифоя қилармикан, мени қийнаётган нарса мана шу, шу кифоя қилармикан?

Э страгон. Арзимаган чойчақа.

Владимир. Бас қил!

Э страгон. Бу менинг ишим.

Поццо. Шу етарли бўлармикан? Албатта. Бироқ мен саховатли одамман. Менинг табиатим шунақа. Бугун. Қийин-қийин, менга қийин. (Арқон учини тортади. Лаки унга тикилади.) Чунки, албатта, бу менга азоб беради (Ўрнидан турмасдан, букчайиб, қамчини кўтариади.) Сизларга қайсиниси маъқул? У рақсга тушсинми, қўшиқ айтсинми, ҳикоя қилиб берсинми ёки ўйлаб...

Э страгон. Ким?

Поццо. Ким! Нима, биз ҳам бунга қодирмиз демоқчимисиз?

Владимир. Унда ўй борми?

Поццо. Албатта. Овоз чиқариб. Илгарилари ёмон фикрламасди, мен уни соатлаб эшитиб ўтирадим. Ҳозир... (Бехос сесканиб кетади.) На чора, кун кундан баттар. Демак, бирон нарса ҳақида унинг фикрини билмоқчисизлар?

Э страгон. Менга қолса, рақсга тушсин. Бу қизиқарли бўларди.

Владимир. Мен эса унинг фикрини эшитишни истайман.

Э страгон. Балки у олдин рақс тушиб, кейин фикрлар. Бу албатта унга қийин бўлмаса.

Владимир (Поццога). Бунинг иложи борми?

Поццо. Албатта. Бу жуда ҳам осон. Дарвоқе, бу унинг одатий иши. (Мазах қилиб кулади.)

Владимир. У ҳолда рақсга тушсин.

Жимлик.

Поццо (Лакига). Эшитдингми?

Э страгон. У ҳеч қачон йўқ демайдими?

Поццо. Буни сизларга кейин тушунтираман... (Лакига.) Рақсга туш, ярамас!

Лаки ерга жамадон ва саватни қўйиб, бир оз олдинга юриб, Поццо томон қайрилади. Эстрагон яхшироқ қўриш учун ўрнидан туради. Лаки ўйнай бошлайди. Тўхтайди.

Э страгон. Бўлдими?

Поццо. Яна!

Лаки яна ҳаракатларини тақрорлаб, тўхтайди.

Э страгон. Қойилман, оғайни! (Лакининг ҳаракатларини тақрорлайди.) Бу менинг ҳам қўлимдан келади. (Лакининг қилигини қиласман, деб йиқилиб тушай дейди, ўтиради.) Бир оз машқ қилишим керак.

В ладимир. У чарчади.

Почко. Илгарилари у якка дейсизми, жуфтми, испанчами, бошқами, барини қойиллатарди. Сакраб ўйнарди. Энди шундан бошқасига ярамай қолган.

Биласизларми, у буни нима деб атайди?

Эстрагон. Ҳолдан тойган ҳаммолнинг ўлими.

Владимир. Ўпка саратони.

Почко. Тўр ичидаги рақс. Унинг наздида у тўр ичиди ўралашиб қолган.

Владимир (бир оз букилиб). Бир оз ўхшаб кетаркан...

Лаки яна ўз жойига бориб турмоқчи бўлади.

Почко (худди отни тўхтатгандек). Дирррррр!

Лаки тўхтайди.

Эстрагон. У ҳеч қачон рад қилмайдими?

Почко. Ҳозир сизларга тушунтираман. (Чўнтақларини ковлаштиради.) Шошманг. (Чўнтақ титкилайди.) Пуркагичимни қаерга қўйдим? (Титкилайди.) Ҳа, мана! (Бошини кўтариб, довдираиди. Хириллаган овоз билан.) Пуркагичимни йўқотибман, шекилли? Эстрагон (зўрға овоз чиқариб). Чап ўпкамни қаттиқ шамолплатганман. (Енгил йўталади. Фўлдираган овозда.) Бироқ ўнг ўпкам ҳали жуда бақувват!

Почко (ўртача овозда). Ҳа, майли. Бир гап бўлар. Нима деётган эдим. (Ўйлайди.) Шошманг! (Ўйланади.) Ҳа, топдим! (Бошини кўтариб) Менга ёрдам берсангиз-чи!

Эстрагон. Мен ўйлаб кўраман.

Владимир. Мен ҳам.

Почко. Шошманглар.

Учаласи ҳам шляпасини олиб, қўлини пешонасига олиб боради-да, бир муддат тек қотиб туришади. Узоқ жимлик.

Эстрагон (тантанавор). Ҳа!

Владимир. Энди эслади.

Почко (шошиб). Нимани эслади?

Эстрагон. Нега қўлидагиларни ерга қўймайди?

Владимир. Э, йўқ!

Почко. Ишончингиз комилми?

Владимир. Ахир, бу гапни сиз ҳалигина айтдингиз-ку.

Почко. Буни сизларга айтдимми?

Эстрагон. Ростдан буни бизга айтдими?

Владимир. Бунинг устига у қўлидагиларни ерга қўйди.

Эстрагон (Лакига кўз ташлаб). Ростдан ҳам. Қўйса нима бўпти?

Владимир. Зотан қўлидагиларни ерга қўйган экан, нега қўймаяпсан деб сўрай олмаймиз.

Почко. Тўппа-тўгри!

Эстрагон. Нима учун у ерга қўйди?

Почко. Шундай денг.

Владимир. Рақсга тушиш учун.

Эстрагон. Ҳа-я.

Узоқ жимлик.

Эстрагон (ўрнидан тураётиб). Ҳеч нарса юз бермаяпти, ҳеч ким келмаяпти.

Владимир (Поццога). Унга ўйлашни буюринг.

Почко. Шляпасини бериб юборинг.

Владимир. Шляпасини?

Почко. У шляпасиз ўйлай олмайди.

Владимир (Эстрагонга). Унга шляпасини узат.

Эстрагон. Менми? Шунча қилғилигидан кейинми? Ҳеч қачон!

В л а д и м и р. У ҳолда мен олиб бераман. (Жойидан қимир этмайди.)

Э с т р а г о н. Ўзи ола қолсин.

П о ц ц о. Яхшиси олиб берган маъқул.

В л а д и м и р. Ўзим олиб бераман.

Шляпани ердан олиб, қўлуни чўзиб, Лакига узатади. Лаки қимир этмайди.

П о ц ц о. Бошига кийдириб қўйиш керак.

Э с т р а г о н (Поццога). Унга айтинг, ўзи олсин.

П о ц ц о. Кийдириб қўйиш керак.

В л а д и м и р. Мен унга кийдирмайман.

У эҳтиёткорлик билан Лакини айланиб ўтиб, унга орқа томонидан яқинлашади, шляпани унинг бошига кийдириб, тезда ортга тисарилади. Лаки қимиrlамайди. Жимлик.

Э с т р а г о н. Биз нимани кутаяпмиз?

П о ц ц о. Ундан узоқроқ туриңг. (Эстрагон ва Владимир Лакидан узоқлашади. Поццо арқон учини тортади. Лаки унга қарайди.) Ўйла, тўнғиз! (Жимлик. Лаки рақсга туша бошлайди.) Тўхта! (Лаки тўхтайди.) Шошма! (Лаки Поццонинг олдига яқинлашади.) Шу ерда! (Лаки тўхтайди.) Ўйла! (Жимлик.)

Л а к и. Бошқа томондан олиб қараганд...

П о ц ц о. Тўхта! (Лаки жим бўлиб қолади.) Ортга! (Лаки ортга чекинади.) Шу ерда! (Лаки тўхтайди.) Хўш! (Лаки улар томонга юзланади.) Ўйла! (Эстрагон ва Владимирнинг диққати оша бошлайди. Поццо тутоқиб, юзи жирканиш тусини олади.)
Л а к и (бир хил оҳангда). Худонинг мавжудлиги исбот талаб этилмайди Штамп ва Ватман тадқиқотларида бу қандай ёритилган қақақақандай оқсоч қанқандай замон ва масофаларга бўйсунмай ўзининг бекиёс хафсаласизлиги билан бекиёс хафсаласизлиги билан чексиз муҳаббат билан бизга боғланган сабабини тушунтириб бериш мушқул қайғу ва азоб келар муқаррар мисли илоҳа Миранданинг ташрифи каби ким билан ва не учун билмассиз асло дўзах оловида ёнмоққа бизда имкон бор кимки қилса бунга шубҳа, ёқишар аланга кўкка туташган кўм-кўк булутларни куйиб кул қилгай баъзида ўзининг сокин ва оҳисталиги-ла шундай сокинликки чеки-чегараси йўқ бироқ уни кутишар илҳақ сув кўрмай этик ечмайлик ва ҳадемай ошкор этилар ниҳоясига етмаган тадқиқот натижалари Берндаги Бресса Антропометрия Акакакадемиясининг гулчамбарига ўралган Думбул ва Телбанинг (Эстрагон ва Владимир санай бошлашади. Поццонинг изтироби ортиб боради) ишларида айrim ноаниқликларга қарамай бехато исботлаб берилган Думбул ва Телбанинг ниҳоясига етмаган тадқиқот натижаларига кўра исботлаб берилган берил шундан шундан келиб чиқадиган бўлсак олдиндан хулоса чиқаришга эрта чунки Штамп ва Ватман изланишларидан кейин шу нарса ойдинлашдико ойдинлашдико Фартов ва Белькерларнинг саъи-ҳаракатлари туфайли тугалланмаган тугалланмаган Думбул ва Телбага номаълум томонлари аниқланмоқда Брессдаги Думбул ва Телбанинг одами қисқача қилиб айтганда қисқача айтганда одамзот нафси учун еб-ичишида тараққиётга эришганига қарамай ўз ҳалокати томон яқинлашмоқда шу билан (Эстрагон ва Владимир тинчланиб, яна тинглай бошлашади. Поццо эса дақиқа сайин асабийлашиб, инграй бошлайди.) бир вақтда бизга сабаби номаълум ҳолатда жисмоний машқ ва маданиятнинг ривожланиши ҳали теннис ҳали футбол ҳали мотоспорт ва велоспорт ҳамда сув спорти чавондозлик авиааспортнинг юксалиши тенниснинг оммалашуви муздаги ва асфальтдаги чанғи спорти ўт устидаги сувдаги куруқликдаги ўйинлар пенициллин ва унга издош дорилар хуллас қисқароқ қилиб давом этадиган бўлсам шунинг билан бир вақтда теннис бўлишига қарамай сабаби номаълум равища қисқариб бормоқда хуллас сўзимда давом этаман авиааспорт тўққиз ўн саккиз чукурчалик голъф ўйини муздаги теннис хуллас Сене Сене-и-Уазе Сене-и-Марне Марне-и-Уазенинг сўзининг маъноси номаълум шу билан бир вақтда ҳалокат кучайиб бораётганлиги сабаби номаълум давом этаман Уаз Марнда хуллас Вольтернинг ўлимида катта йўқотиш бўлган ўртacha ҳисобда тахминан икки дюм юз граммдан жон

бошига Нормандиянинг бор будини шилиб олиб сабаби номаълум хуллас бу муҳим эмас қисқаси муҳим фактлар тасдиқлаб турибди бошқа томондан олиб қараганда жуда муҳим ҳисобланган (Эстрагон ва Владимир хурсанд. Поццо ирғиб туриб, арқонни тортади. Лаки арқонни ўзига тортиб, довдираб, қичқира бошлайди. Ҳамма Лакига ташланади, у улардан қутулиб, сўзида давом этади.) буткул унтилган Штейнвег ва Петерманнларнинг тажрибаларидан маълум бўляяптики тоғдаги қишлоқда денгиз қирғоқларида сув ҳавзаларида олов таркибида ҳаво бир хил дарвоҷе тупроқ ҳаво ҳам тупроқ ҳам гўё музлаб қолган бу бевафо дунё ғамхонага айланган еттинчи асрда уларнинг эрасида ер таркиби денгиз бевафо зийнатлар тенгсиз чуқурликдаги чидаб бўлмас қаҳратонда денгиз ва қуруқлиқда дунёнинг нарига бурчагида нима учун давом этаяпман сабабини билмайман теннистга қарамай фактлар айтиб турибди нима учун давом этаяпман сабаби номаълум кейингиси қисқароқ ниҳоят афсуски бевафо зийнатлар бунга ким ҳам шубҳа қиласди мен давом этаман сув кўрмай этик ечмайлик мен давом этаман ўша дамда шу билан бир қаторда сабаби номаълум теннистга қарамай оловнинг кейинги алансаси тошлар йиғиси мовий ва сокин баҳтга қарши бошим билан бошим билан бошим билан бошим билан Нормандияда теннистга қарамай унтилган ниҳоясига етмаган тадқиқотлар тошлар хуллас мен давом этаман баҳтга қарши баҳтга қарши тугалланмаган қаровсиз бошим билан бошим билан Нормандияда теннистга қарамай бошимга баҳтга қарши тош Телба, Телба (Йиқилиб тушади. Лаки яна бир неча бор овоз чиқаради.) Теннис!.. Тош!.. Ўзингизни босинг!.. Телба!.. Ҳали ниҳоясига етмади!

П о ц ц о. Шляпа!

Владимир гапиришдан тўхтаб, қулаб тушаётган Лакининг шляпасини тутиб қолади. Жимлик. Иккаласи оғир-оғир нафас олади.

Э с т р а г о н. Роза хуморимдан чиқдим.

Владимир Лакининг шляпасини ағдариб, ичига кўз ташлайди.

П о ц ц о. Уни менга беринг! (Владимирнинг қўлидан тортиб олиб ерга ирғитади-да, тепкилай бошлайди.) Энди у бошқа ўйламайди!

В л а д и м и р. У юра оладими?

П о ц ц о. Ўзим етаклаб юраман. (Лакини оёғи билан туртади.) Тур! Тўнғиз!

Э с т р а г о н. Балки, ўлиб қолгандир?

В л а д и м и р. Бечорани ўлдириб қўясиз.

П о ц ц о. Турилсин! Ўлакса! (Арқонни тортиб, Лакини бир оз жойидан қўзғатади. Эстрагон ва Владимирга.) Менга ёрдамлашинглар.

В л а д и м и р. Қандай қилиб?

П о ц ц о. Уни кўтаринглар!

Владимир ва Эстрагон Лакини оёққа турғизиб, бир муддат ушлаб туради-да, кейин қўйиб юборишади. Лаки қулаб тушади.

Э с т р а г о н. Атайлаб шундай қиласди.

П о ц ц о. Уни кўтариш керак. (Жимлик.) Қани, қани, кўтаринглар!

Э с т р а г о н. Жонга тегди.

В л а д и м и р. Бўла қол, яна бир марта уриниб кўрайлик.

Э с т р а г о н. У бизни ким деб ўйлаяпти.

В л а д и м и р. Бўла қол.

Лакини тик қилиб, ушлаб туришади.

П о ц ц о. Уни қўйиб юборманглар! (Эстрагон ва Владимир довдирай бошлашади.) Қимирламанг! (Поццо жамадон ва саватни олиб, Лакининг олдига келади.) Маҳкамроқ ушланглар! (Жамадон тутқичини Лакининг қўлига тутқазади. Лаки ушламай, ташлаб юборади.) Уни қўйиб юборманглар! (Яна ҳаракатини такрорлайди. Аста-секин Лакининг бармоқлари жамадонни ҳис қилиб, қўлига жон киргандек бўлиб, тутқични

маҳкам ушлаб олади.) Ҳали қўйиб юборманглар! (Сават билан ҳам худди шу ҳолат тақрорланади.) Мана бўлди, энди қўйиб юборсаларинг ҳам бўлади. (Эстрагон ва Владимир қоқилиб, сал бўлмаса йиқилай деб довдираётган, бироқ оёқда тик турганча жамадон ва саватни ушлаб олган Лакидан узоқлашади. Поццо ортга чекиниб, қамчини силкитади.) Олдинга! (Лаки олдинга юради.) Ортга! (Лаки ортга юради.) Ўгирил! (Лаки орқа томонига ўгирилади.) Ҳаммаси жойида, у энди юра олади (Эстрагон ва Владимирга юзланиб) Раҳмат, жаноблар! Энди ижозатингиз билан... (чўнтақларини ковлаштиради) сизларга эзгу тилак... (чўнтақларини титкилаб) ...сизларга эзгу ... (титкилашда давом этади) ...соатимни қаерга қўйгандим? (Яна титкилайди.) Ҳа, мана! (Бошини кўтариб, асабийлашиб.) Ҳақиқий чўнтақ соат, жаноблар, сонияни ҳам кўрсатади. Буни менга бобом совға қилган. (Чўнтагини титкилайди.) Чўнтағимдан туширганга ўхшайман. (Владимир ва Эстрагон билан ердан излай бошлайди. Поццо Лакининг шляпасини оёғи билан ағдариб кўради.) Қаёққа ғойиб бўлди экан!

В л а д и м и р. Балки у нимчангизнинг чўнтағидадир?

П о ц ц о. Шошманглар-чи. (Эгилиб, бошини қорни устига қўйиб, қорнига қулоқ тутади.) Ҳеч нарсани эшитмаяпман! (Уларга яқинроқ келинглар ишорасини қиласди.) Ўзларинг қаранглар-чи. (Эстрагон ва Владимир яқин келиб, унинг қорнига бошини эгиб, қулоқ тутишади. Жимлик.) Назаримда, чиқиллаши эшитилиши керак эди.

В л а д и м и р. Жим! (Эгилиб, эшита бошлайди.)

Э с т р а г о н. Менга нимадир эшитилгандек бўлди.

П о ц ц о. Қаерда?

В л а д и м и р. Бу юрак.

П о ц ц о (хафсаласи пир бўлиб). Жин урсин!

В л а д и м и р. Жим! (Қулоқ солади).

Э с т р а г о н. Ҳойнаҳой тўхтаб қолган бўлса керак. (Қаддини тиклайди.)

П о ц ц о. Қўланса ҳид қайси бирингиздан келаяпти?

Э с т р а г о н. Унинг оғзи сасиган, менинг эса оёғим.

П о ц ц о. Майли, яхши қолинглар.

Э с т р а г о н. Ён соатингиз нима бўлади?

П о ц ц о. Афтидан уни қўрғонда қолдириб келганман.

Э с т р а г о н. У ҳолда хайр.

В л а д и м и р. Хайр.

Э с т р а г о н. Яхши боринг.

Жимлик. Ҳеч ким қимир этмайди.

В л а д и м и р. Хайр.

П о ц ц о. Хайр.

Э с т р а г о н. Хайр.

Жимлик.

П о ц ц о. Раҳмат.

В л а д и м и р. Сизга раҳмат.

П о ц ц о. Бекордан бекоргами?

Э с т р а г о н. Йўқ, бекорга эмас.

П о ц ц о. Қўйсангиз-чи.

В л а д и м и р. Йўқ, сабаби бор.

Э с т р а г о н. Йўқ, қўйсанг-чи.

Жимлик.

П о ц ц о. Ҳеч қўлимдан келмаяпти... (иккиланади) кетиш.

Э с т р а г о н. Буни ҳаёт дейдилар.

Поццо ўгирилиб, Лакидан узоқлашиб парда томонга юради-да, арқонни секин бўшата бошлайди.

В ладимир. Сиз бу томонга эмас.

Поццо. Менга күп жой керак. (Арқонни охиригача бўшатиб, яъни парда ортига ўтиб тўхтайди. Ўгирилиб бақиради.) Йўлимдан қоч! (Эстрагон ва Владимир саҳна тўрига чекинишади-да, Поццо томонга тикилишади. Қамчи овози.) Олдинга! (Лаки қимир этмайди.)

Эстрагон. Олдинга!

Владимир. Олдинга!

Қамчи овози. Лаки базўр ўрнидан тура бошайди.

Поццо. Тезроқ! (Парда ортидан пайдо бўлади, Лакининг ортидан саҳнага чиқади. Эстрагон ва Владимир шляпасини бошидан олиб, қўли билан хайрлашади. Лаки парда ортига ғойиб бўлади. Поццо арқон ва қамчи билан унга етиб олади.) Тезроқ! Тезроқ! (Парда ортига ғойиб бўлишдан олдин Поццо тўхтаб, ўгирилади. Арқон тортилади. Лакининг қулаб тушгани эшитилади.) Тезроқ, курси! (Владимир курсини олиб Поццога тутқазади, у курсини Лаки томон отиб юборади.) Хайр!

Эстрагон, Владимири (қўлини силкитиб). Хайр! Хайр!

Поццо. Тур, тўнғиз! (Лакининг тургани эшитилади.) Олға! (Поццо ғойиб бўлади. Қамчи овози.) Олға! Хайр! Тезроқ! Ярамас! Қани! Хайр!

Жимлик.

Владимири. Вақт ўтганини билмай қолибмиз.

Эстрагон. Усиз ҳам барибир вақт ўтарди.

Владимири. Ҳа. Бироқ бунчалик тез эмас.

Сукут.

Эстрагон. Энди нима қиласми?

Владимири. Билмайман.

Эстрагон. Кетдик.

Владимири. Бундай қила олмаймиз.

Эстрагон. Нима учун?

Владимири. Годони кутишимиз керак.

Эстрагон. Э, ҳа.

Жимлик.

Владимири. Улар жуда ўзгариб қолишиди.

Эстрагон. Кимлар?

Владимири. Анави иккаласи.

Эстрагон. Ҳа, кел, бир оз гаплашайлик.

Владимири. Гапим тўғрими, улар анча ўзгаришиди.

Эстрагон. Эҳтимол. Бироқ бизда ўзгариш сезилмаяпти.

Владимири. Эҳтимол? Бу кундек равшан-ку. Уларга яхшилаб разм солдингми?

Эстрагон. Шундай ҳам дейлик. Лекин мен уларни деярли танимайман.

Владимири. Йўқ, уларни танийсан.

Эстрагон. Э, қўйсанг-чи.

Владимири. Сенга айтаяпман-ку, биз уларни танимаймиз деб. Ҳамма нарсани дарров унутаяпсан. (Жимлик.) Агар у ўшалар бўлса.

Эстрагон. Улар бизни танишмайди, шу исбот эмасми?

Владимири. Бу ҳеч нарсани билдирамайди. Мен ҳам ўзимни уларни танимайдиган қилиб кўрсатдим. Бунинг устига бизни ҳеч ким танимайди ҳам.

Эстрагон. Етар. Энди нима қиласми... Вой! (Владимир қимирлай олмайди.) Вой!

Владимири. Агар у ўшалар бўлса.

Эстрагон. Диidi! Иккинчи оёғим! (Чўлоқланиб, парда кўтарилигандан кейин ўтирган жойи томон юра бошлайди.)

П а р да о р т и д а н о в о з. Тақсир!

Эстрагон тўхтайди. Иккаласи ҳам овоз келган томонга тикилишади.

Э с т р а г о н. Яна бошланди.

В л а д и м и р. Болакай, бу ёққа кел-чи.

Чўчиган қиёфада бола кириб келади. Тўхтайди.

Б о л а к а й. Жаноб Альберт?

В л а д и м и р. Бу менман.

Э с т р а г о н. Бирон нарса керакми?

В л а д и м и р. Бу ёққа кел-чи.

Болакай қимир этмайди.

Э с т р а г о н (буйруқ оҳангида). Сенга бу ёққа кел дейилаяпти.

Болакай чўчиброқ яқинлашади-да, тўхтайди.

В л а д и м и р. Нима гап?

Б о л а к а й. Жаноб Годо... (Жим бўлиб қолади.)

В л а д и м и р. Албатта. (Жимлик.) Келақол.

Болакай жойида қимирламайди.

Э с т р а г о н (буйруқона). Бу ёққа кел, деяпман! (Болакай чўчинқираб яқинлашади-да, яна тўхтайди.) Нима учун бунча кеч келдинг?

В л а д и м и р. Сени жаноб Годо юбордими?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Қани, гапир унда.

Э с т р а г о н. Нима учун бунча кеч келдинг?

Болакай кимга жавоб беришини билолмай гоҳ бирига, гоҳ иккинчисига тикилади.

В л а д и м и р (Эстрагонга). Уни ўз ҳолига қўй.

Э с т р а г о н (Владимирга). Мени тинч қўй. (Болага яқинлашиб) Соат неча бўлганини биласанми?

Б о л а к а й (ортга тисарилиб). Мен айбдор эмасман, тақсир.

Э с т р а г о н. Балки, мен айбдордирман?

Б о л а к а й. Тақсир, мен қўрқдим.

Э с т р а г о н. Нимадан қўрқдинг? Бизданми? (Жимлик.) Жавоб бер!

В л а д и м и р. Гап нимадалигини мен биламан. Болакайнин улар қўрқитишган.

Э с т р а г о н. Келганингга анча бўлдими?

Б о л а к а й. Қўп эмас, тақсир.

В л а д и м и р. Қамчидан қўрқиб кетдингми?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Бақирғанданми?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Иккала одамданми?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Сен уларни танийсанми?

Б о л а к а й. Йўқ, тақсир.

В л а д и м и р. Шу ерликмисан?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

Э с т р а г о н. Бунинг бари ёлғон! (Боланинг елкасидан тутиб, силкита бошлайди.)

Бизга ҳақиқатни гапир!

Б о л а к а й (титраб). Бу ҳақиқат, тақсир.

В л а д и м и р. Уни ўз ҳолига қўйсанг-чи! Сенга нима бўлди? (Эстрагон болани қўйиб юбориб, чекинади, қўлини юзига олиб боради. Владимир ва бола бир-бирига

қарашади. Эстрагон қўлини тушириб, бужмайган афтини кўрсатади.) Сенга нима бўлди?

Эстрагон. Мен жуда баҳтсизман.

Владимир. Қўйсанг-чи! Қачондан буён?

Эстрагон. Ёдимда йўқ.

Владимир. Хотира бизга қаттиқ панд бера бошлади. (Эстрагон нимадир демоқчи бўлиб, ўйланади; чулоқланиб чекинади; ўтириб, бошмоғини еча бошлайди.

Болакайга.) Хўш, кейин-чи?

Болакай. Жаноб Годо...

Владимир (болакайнинг гапини бўлиб). Сени илгари кўрганман, гапим тўғрими?

Болакай. Билмадим, тақсир.

Владимир. Сен мени танимайсанми?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Бу ерга кеча ҳам келмаганмидинг?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Бу ерга биринчи марта келаяпсанми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Жимлик.

Владимир. Истаганингни гапиришинг мумкин. (Жимлик.) Яхши, давом эт.

Болакай (чайналиб). Жаноб Годо сизга шуни айтиб қўйишмни тайинладики, у бугун кела олмасмиш. Бироқ эртага албатта келар экан.

Владимир. Бори шуми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. Сен жаноб Годонинг хизматкоримисан?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. Нима иш қиласан?

Болакай. Эчкиларга қарайман.

Владимир. У сенга меҳрибонми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. У сени калтакламайдими?

Болакай. Йўқ, тақсир. Мени эмас.

Владимир. У кимни калтаклайди?

Болакай. У менинг акамни калтаклайди, тақсир.

Владимир. Ҳа-а, демак, сенинг аканг бор.

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. У нима иш қиласади?

Болакай. Қўй боқади, тақсир.

Владимир. Нима учун акангни уради?

Болакай. Билмайман, тақсир.

Владимир. Ҳойнаҳой, сени яхши кўрса керак?

Болакай. Билмайман, тақсир.

Владимир. У сени яхши боқадими? (Болакай иккиланади.) У қорнингни яхши тўйғазадими?

Болакай. Нолимайман, тақсир.

Владимир. Сен баҳтиёрмисан? (Болакай иккиланади.) Гапимни эшитдингми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. Хўш, нима дейсан?

Болакай. Билмадим, тақсир.

Владимир. Баҳтлиимисан ёки йўқми, билмайсанми?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Худди менга ўхшаб. (Жимлик.) Тунаш жойинг қаерда?

Болакай. Молхонада, тақсир.

Владимир. Аканг биланми?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Сомон устидами?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир.

Жимлик.

В л а д и м и р. Яхши, боравер.

Б о л а к а й. Тақсир, жаноб Годога нима деб қүйай?

В л а д и м и р. Үнга айтки... (Иккиланади.) Үнга бизни күрганингни айт. Ахир бизни күрдинг, шундайми?

Б о л а к а й. Ҳа, тақсир. (Ортга чекиниб, каловланади, ўгирилиб, қочиб қолади.)

Бирдан ёруғлик хира тортади. Атрофга қоронғулик тушади. Тун қўйнида ой балқиб, юксакликка кўтарила бошлайди. Саҳнага кумуш нурларини элаб, бир муддат қўқда туриб қолгандек бўлади.

В л а д и м и р. Нихоят! (Эстрагон ўрнидан туради, иккала қўлида бошмоғини кўтариб Владимирнинг олдига келади. Саҳна олдидағи чироқлар устига бошмоғини қўйиб, қаддини ростлаб ойга тикилади.) Нима қиласяпсан?

Э с т р а г о н. Сен нима қилаётган бўлсанг, шуни. Ойни томошо қиласяпман.

В л а д и м и р. Бошмоқларингни назарда тутган эдим.

Э с т р а г о н. Уларни шу ерда қолдираман. (Жимлик.) Кимдир келиб қолиши мумкин, худди... худди... менга ўхшаб оёғи кичик ўлчамли бўлса, бошмоқни кўриб хурсанд бўлиб кетади.

В л а д и м и р. Бироқ, сен оёқ яланг кета олмайсан-ку.

Э с т р а г о н. Исо оёқ яланг юрган.

В л а д и м и р. Исо! Топган гапингни қара! Ўзингни унга тенглаштирасанг керак?

Э с т р а г о н. Бир умр унга ўхшашга ҳаракат қилдим.

В л а д и м и р. Бироқ у пайтлар иссиқ бўлган! У пайтлар яхши бўлган.

Э с т р а г о н. Ҳа. Шунинг учун чормих қилишган.

Жимлик.

В л а д и м и р. Бу ерда қиладиган бошқа ишимиз қолмади.

Э с т р а г о н. Жумладан бошқа жойда ҳам.

В л а д и м и р. Қулоқ сол, Гого, сен бундай тажанг бўлма. Эртага ҳаммаси яхши бўлади.

Э с т р а г о н. Қанақасига?

В л а д и м и р. Болакай нима деганини эшитмадингми?

Э с т р а г о н. Йўқ.

В л а д и м и р. У айтдики, Годо эртага албатта келар экан. (Жимлик.) Бу қандай хулоса беришини биласанми?

Э с т р а г о н. Демак, уни шу ерда кутишимиз керак.

В л а д и м и р. Нима, ақлдан оздингми! Бирон бошпана топиш лозим. (Эстрагоннинг қўлидан тутади.) Кетдик. (Уни тортқилайди. Эстрагон аввалига унга эргашади, кейин қаршилик қилади. Улар тўхташади.)

Э с т р а г о н (дараҳтга тикилиб). Афсус, бизда арқон йўқ.

В л а д и м и р. Кетдик. Совуқ туша бошлади. (Уни тортқилайди. Ҳаракат яна айнан такрорланади.)

Э с т р а г о н. Эртага арқон олиб келишни менга эслат.

В л а д и м и р. Яхши. Кетдик. (Уни тортади. Ҳаракат яна такрорланади.)

Э с т р а г о н. Қанчадан буён сен билан биргамиз?

В л а д и м и р. Билмадим. Эҳтимол, эллик йилча.

Э с т р а г о н. Дюрансга қаттиқ ташланган куним эсингдами?

В л а д и м и р. Биз токзорда ишлаётган эдик.

Э с т р а г о н. Мени сувдан тортиб олгандинг.

В л а д и м и р. Ҳаммаси тўғри ва ҳаммаси аллақачон унутилган.

Э страгон. Кийимимни қүёшда қуригтан эдик.

Владимир. Бу ҳақида энди ўйлама. Кетдик. Юр. (Харакат яна айнан тақрорланади.)

Э страгон. Шошма.

Владимир. Совуқ қотаяпман.

Э страгон. Ўз-ўзимга савол бераяпман, яхшиси, ҳар ким ўз йўлидан иккига ажralиб кетганимиз яхши эмасмикан? (Жимлик.) Иккаламиз бирга яшаш учун яратилмаганмиз.

Владимир (аччиқланмай). Бу ҳали маълум эмас.

Э страгон. Ҳа, ҳеч нарса маълум эмас.

Владимир. Агар шундай қилсак, яхши бўлишига қўзинг етса, ҳали ҳам ажralишимиз мумкин.

Э страгон. Энди бунинг аҳамияти йўқ.

Жимлик.

Владимир. Рост, энди бунинг аҳамияти йўқ.

Жимлик.

Э страгон. Нима қилдик, кетдикми?

Владимир. Кетдик.

Улар йўлга тушишади.

ПАРДА

ИККИНЧИ САҲНА

Эртаси куни. Ўша соат. Ўша жой.

Эстрагоннинг бошмоқлари олд саҳна чироқлари олдида ётибди, товоnlари бир жойда, қўнжи ажralган. Лакининг шляпаси эски жойида. Дараҳтда бир неча япроқлар. Владимир шошиб кириб келади. Тўхтаб узоқ вақт дараҳтга тикилиб қолади. Кейин эса бирдан саҳнада у ёқдан бу ёққа юра бошлайди. Бошмоқлар олдида тўхтайди, эгилиб бир пойини олади-да, қўздан кечиради, ҳидлаб, яна жойига қўяди.

Яна у ёқдан бу ёққа тез-тез юра бошлайди. Ўнг томондаги парда олдида тўхтайди.

Қўлини пешонасига соя қилиб олисларга узоқ тикилиб қолади. У ёқдан бу ёққа юради. Чап томондаги парда ёнида тўхтайди. Илгариги ҳаракати яна тақрорланади. У ёқдан бу ёққа юради. Бирдан тўхтаб, қўлини кўксига айри қилади. Бошини орқага ташлаб бор овозда куйлай бошлайди.

Владимир. Бор эди роҳибнинг...

Овози пастлигини англаб, тўхтаб йўталиб олади-да яна баландроқ овозда куйлай бошлайди.

Бор эди роҳибнинг кучуги

Яхши кўрарди уни.

Кучуги еб қўйгач бир парча гўштин,

Терисин шилиб олди.

Танасин ерга кўмиб,

Қабри устига ёзди

Тўхтаб, кучини тўплаб яна куйлай бошлайди.

Танасин ерга кўмиб,

Қабри устига ёзди шуни...

Бор эди роҳибнинг кучуги

Яхши кўрарди уни.

Кучуги еб қўйгач бир парча гўштин,

Терисин шилиб олди.

Танасин ерга күмиб,
Қабри устига ёзди...

Тұхтайди. Саҳна тақрорланади.

Танасин ерга күмиб,
Қабри устига ёзди...

Тұхтайди. Саҳна тақрорланади. Паст овозда.

Қабри устига ёзди...

Жим бўлиб қолади. Бир муддат қимир этмай туриб қолади, кейин асабий ҳолатда саҳнада юра бошлайди. У ёқдан бу ёққа юради. Дараҳт, бошмоқ олдида у ёқдан бу ёққа юриб, чап саҳна пардаси томон югурди, узоқларга кўз ташлайди. Шу пайтда Эстрагон чап томондан боши эгик ҳолда яланг оёқ кириб келади; саҳнада оҳиста қадамлар билан юра бошлайди. Владимир ўгирилиб уни кўриб қолади.

В л а д и м и р. Яна келдингми! (Эстрагон бошини кўтармай тұхтайди. Владимир у томонга юради.) Кел сени бир бағримга босай!

Э с т р а г о н. Менга тегинма!

Владимир ранжигандек ҳаракатдан тұхтайди. Жимлик.

В л а д и м и р. Бу билан менга кет, демоқчимисан? (Сукут.) Гого! (Сукут. Владимир диққат билан уни кўздан кечиради.) Сени калтаклашдими? (Жимлик.) Гого! (Эстрагон илгаргидек бошини эгган кўйи лом-лим демайди.) Сен тунни қаерда ўтказдинг? (Сукут. Владимир унга яқин келади.)

Э с т р а г о н. Менга тегинма! Мендан ҳеч нарса сўрама! Ҳеч нарса дема! Мени ташлаб кетма.

В л а д и м и р. Бирон марта сени ташлаб кетганманми?

Э с т р а г о н. Кетишимга қаршилик қилмадинг.

В л а д и м и р. Менга қара! (Эстрагон қимир этмайди. Гумбирлаган овоз билан.) Менга қара деяпман, сенга!

Эстрагон бошини кўтаради. Улар яқинлашиб, кейин яна узоқлашиб бир-бирларига тикилишади, санъат асари олдида тургандек бошини эгип, титроқ аралаш бир-бирига талпинишади, кейин бир-бирларининг бағрига отилиб, қучоқлашиб, елкаларига қоқишиади. Қучоқлашишдан тұхтайдилар. Владимирнинг бағридан чиқсан Эстрагон сал бўлмаса йиқилиб кетай дейди.

Э с т р а г о н. Бу қандай кун бўлди.

В л а д и м и р. Сени ким калтаклади? Менга айта қол.

Э с т р а г о н. Мана яна бир кун ўтди.

В л а д и м и р. Ҳали ўтмади.

Э с т р а г о н. Нимаики юз бермасин, мен учун бугун ўтди. (Жимлик.) Қўшиқ куйлаётганимидинг, ҳали эшитиб қолдим.

В л а д и м и р. Ҳа, эсимда бор.

Э с т р а г о н. Биласанми, бу кўнглимни ўртаб юборди. Ўзимга ўзим: у ёлғиз, мени бутунлай кетиб қолди дея азоб чекаяпти, шунга қўшиқ куйлаяпти, дедим.

В л а д и м и р. Кайфиятга буюра олмайсан. Кун узоги ўзимни яхши ҳис қилдим. (Жимлик) Кечаси бир марта ҳам ўрнимдан турмадим.

Э с т р а г о н (маъюсланиб). Кўрдингми, мен ёнингда бўлмасам, яхши ўхлайсан.

В л а д и м и р. Сени жуда соғиндим, бироқ барибир жуда мамнун бўлдим. Қизиқарли, шундай эмасми?

Э с т р а г о н (жаҳли чиқиб). Мамнун бўлдинг?

В л а д и м и р (ўйланиб). Балки, ҳолатимни бошқачароқ сўз билан ифодалашим керакмиди?

Э с т р а г о н. Энди-чи?

В ладимир (ширин хаёлдан түхтаб). Эндими... (қувонч билан) сен яна ёнимдасан... (одатий охангда) Яна шу ердамиз... (қайғулы охангда) Мен яна шу ердаман.

Эстрагон. Күрдингми, ёнингда бўлсам сенга ёқмайди. Мен ҳам ёлғиз қолсам ўзимни яхши хис қиламан.

Владимир (бир оз ўзига келгандек). У ҳолда нега келдинг?

Эстрагон. Билмайман.

Владимир. Мен эса биламан. Чунки сен ўзингни ҳимоя қила олмайсан. Ёнингда бўлганимда сени калтаклатиб қўймасдим.

Эстрагон. Сен уларга халақит бера олмасдинг.

Владимир. Нима учун?

Эстрагон. Улар ўнта эди.

Владимир. Йўғ-е, наҳотки?! Мен айтмоқчи эдимки, жанжал чиқаришингга имкон бермаган бўлардим.

Эстрагон. Мен ҳеч нарса қилмадим.

Владимир. Унда нега калтаклашди?

Эстрагон. Билмадим.

Владимир. Йўқ, биласанми, Гого, шундай нарсалар борки, уларни сен тушунмайсан, бироқ мен тушунаман. Буни сен англашинг керак.

Эстрагон. Сенга айтаяпман-ку, ҳеч нарса қилганим йўқ деб.

Владимир. Эҳтимол, ростдан қилмагандирсан. Бироқ муҳими нимада эмас, қандай, қандайлигида. Агар сенга ўз жонинг азиз бўлса. Бўпти, бу ҳақида бошқа гапирмаймиз. Сен қайтиб келдинг, мен эса бундан хурсандман.

Эстрагон. Улар ўнта эди.

Владимир. Тан олавер, сен ҳам кўнглингнинг туб-тубида мамнундирсан?

Эстрагон. Нимадан мамнун бўламан?

Владимир. Яна бирга эканлигимиздан.

Эстрагон. Шундай деб ўйлайсанми?

Владимир. Ёлғон бўлса ҳам сен рост деявер.

Эстрагон. Мен нима дейишим керак?

Владимир. Мен мамнунман, деб айт.

Эстрагон. Мен мамнунман.

Владимир. Мен ҳам.

Эстрагон. Мен ҳам.

Владимир. Биз мамнунмиз.

Эстрагон. Биз мамнунмиз. (Жимлик.) Энди нима қиламиш, иккимиз ҳам мамнунмиз?

Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.

Эстрагон. Ҳа, дарвоқе.

Сукут.

Владимир. Кечадан буён бу ерда нимадир ўзгарганга ўхшайди.

Эстрагон. Бордию у келмаса-чи?

Владимир (бирдан тушуна олмай). Кўрамиз. (Жимлик.) Мен айтаяпманки, кечадан буён бу ерда нимадир ўзгариби.

Эстрагон. Ҳамма нарса ўзгарувчан.

Владимир. Дараҳтни кўздан кечирайлик-чи.

Эстрагон. Бир ахлатни икки марта босиб бўлмайди.

Владимир. Дараҳтга қара, деяпман, дараҳтга қара.

Эстрагон дараҳтга қарайди.

Эстрагон. Кеча у бу ерда эмасмиди?

Владимир. Э, йўқ. Нима, дарров унудингми? Дараҳтга ўзимизни осишга бир баҳя қолганди. (Ўйланиб.) Ҳа, тўғри. (Сўзларни айро-айро талаффуз этиб.) Ўзи-миз-ни о-

сиш-га бир баҳя қол-ган-ди. Бироқ бу фикр сендан чиққанди. Эсингдан чиқдими?
Э страгон. Туш күргандирсан.
Владимир. Наҳотки буни унудишиң мүмкін бўлса?
Э страгон. Бўлганим шу. Ё бирдан унудаман, ёки умуман унудмайман.
Владимир. Поццо ва Лакини-чи, уларни ҳам унудингми?
Э страгон. Поццо ва Лаки?
Владимир. У ҳаммасини унудиби!
Э страгон. Қандайдир бир аҳмоқ оёғимга тепгани эсимда. Фирт телбанинг ўзи эди.
Владимир. Бу Лаки эди!
Э страгон. Бу нарса эсимда. Бироқ бу қачон бўлганди?
Владимир. Иккинчисини-чи, унинг бўйнидан боғлаб олганни?
Э страгон. У менга суяқ берганди.
Владимир. Бу Поццо эди!
Э страгон. Сен буларнинг бари кеча бўлганди демоқчимисан?
Владимир. Ҳа, албатта.
Э страгон. Мана шу ердами?
Владимир. Албатта-да! Бу ерни эслай олсанг керак?
Э страгон (бирдан жаҳли чиқиб). Эслаш эмиш! Нимасини эслайман? Мен бир умр
ғурбатда яшадим. Энди сен мендан у кунларни эслашимни сўрайсанми? Мана бу
разолатга бир қарагин! Мен бу балчиқдан ҳеч қачон қутула олмаганман!
Владимир. Ўзингни бос, ўзингни бос.
Э страгон. Шундай экан хар хил манзараларни мендан сўрайверма! Яхвиси,
оёқларимиз тагида нима бор, шундан гапир!
Владимир. Шунга қарамай сен бу ерни (ишора қилиб) Аросатхона дея туриб
олмассан! Уларнинг орасида катта фарқ бор.
Э страгон. Аросатхона! Аросатхонанинг бунга нима алоқаси бор?
Владимир. Ахир сен Аросатхонада бўлгансан-ку.
Э страгон. Йўқ, мен ҳеч қачон Аросатхонада бўлмаганман. Сенга айтаяпман-ку,
захар-заққумга тўла ҳаётим мана шу ерда ўтди деб. Шу ерда! Ахлатхонада!
Владимир. Шундай бўлса-да, сен билан бирга Аросатхонада бўлганмиз, қасам
ичишим мүмкин. Бирга узум терганмиз, ҳа, Бонелли ва Руссильоне деган
одамларницидан.
Э страгон (ҳовуридан тушиб). Эҳтимол. Мен умуман эътибор қилмаган эканман.
Владимир. Бироқ у ерда ҳамма нарса қизил эди!
Э страгон (тутоқиб, ғаши келиб). Айтдим-ку, эътибор қилмаган эканман.

Жимлик. Владимир чуқур нафас олади.

Владимир. Сен билан яшаш оғир, Гого.
Э страгон. Яхвиси, ажралганимиз маъқул.
Владимир. Сен доим шундай дейсан. Яна барибир қайтиб келаверасан.

Сукут.

Э страгон. Амалга ошиши учун, мени ҳам ўлдириш керак, худди бошқалар каби.
Владимир. Бошқалар деганинг нимаси? (Сукут.) Қанақа бошқалар?
Э страгон. Бошқа миллионлар каби.
Владимир (баландпарвоз оҳангда). Ҳар ким ўз умрини яшайди. (Хўрсинади.)
Э страгон. Кел, кутаётган эканмиз, хотиржам гаплашиб оламиз. Жим туриш
қўлимиздан келмаса.
Владимир. Ҳа, биз жим тура олмаймиз.
Э страгон. Бу ўйламаслигимиз учун.
Владимир. Бизга баҳона тайёр.
Э страгон. Бу эса эшитмаслик учун.
Владимир. Бизда сабаб ҳам тайёр.
Э страгон. Овозлар аллақачон сўниб бўлган.

В ладимир. Худди қанотлар шовқинидек.

Эстрагон. Япроқларнидек.

Владимир. Құмнидек.

Эстрагон. Япроқлардек.

Сукут.

Владимир. Уларнинг бари бирданига гапиришаяпти.

Эстрагон. Ҳар бири ўз тилида.

Сукут.

Владимир. Шивирлашаётганга ўхшайди.

Эстрагон. Минғирлашаётганга.

Владимир. Шитирләяпти.

Эстрагон. Минғирләяпти.

Сукут.

Владимир. Улар нима ҳақида гапиришаяпти?

Эстрагон. Ўз ҳаётлари ҳақида.

Владимир. Яшашнинг ўзи уларга кифоя эмас.

Эстрагон. Улар гапириши керак.

Владимир. Уларга ўлим ҳам писанд эмас.

Эстрагон. Бунга қаноат қилишмайди.

Сукут.

Владимир. Худди патлар шитирига ўхшайди.

Эстрагон. Япроқларнинг.

Владимир. Кулнинг.

Эстрагон. Япроқларнинг.

Узоқ жимлик.

Владимир. Бирон нарса десанг-чи!

Эстрагон. Мен ўйлайпман.

Узоқ жимлик.

Владимир (ташвишланиб). Бирон нарса дегин.

Эстрагон. Энди нима қиласыз?

Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.

Эстрагон. Ҳа, түғри.

Владимир. Бунчалик қийин бўлмаса!

Эстрагон. Кўшиқ айтсанг қандай бўлади?

Владимир. Йўқ, йўқ. (Ўйлайди.) Кел бошидан бошлаймиз.

Эстрагон. Ростини айтсам, назаримда бу жуда мушкулга ўхшайди.

Владимир. Қийини – бошлаш.

Эстрагон. Истаган нарсадан бошлаш мумкин.

Владимир. Ҳа, нимадан бошлашни ҳал қилиш лозим.

Эстрагон. Ҳа, түғри.

Сукут.

Владимир. Менга ёрдам бер!

Эстрагон. Мен ўйлайпман.

Сукут.

Владимир. Излаётган одам сергак бўлади.

Эстрагон. Ҳа, түғри.

Владимир. Бу эса халақит беради.
Эстрагон. Худди шундай.
Владимир. Бу ўйлашга халақит беради.
Эстрагон. Бироқ барибир ўйлайверасан.
Владимир. Э, йўқ, бу мумкин эмас.
Эстрагон. Мана, гапимиз ҳеч тўғри келмайди.
Владимир. Иложи йўқ.
Эстрагон. Шундай деб ўйлайсанми?
Владимир. Энди ўйлашга таваккал қила олмаймиз.
Эстрагон. У ҳолда биз нимадан норозимиз?
Владимир. Ўйлаш – бу унча қўрқинчли эмас.
Эстрагон. Албатта, албатта. Шунинг ўзи катта гап.
Владимир. “Шунинг ўзи катта гап” деганинг нимаси?
Эстрагон. Бу бир қадар кичикроқ дегани.
Владимир. Албатта.
Эстрагон. Бу қанақаси? Омадимиз келди деб ўйласак нима бўларди?
Владимир. Ҳаммасидан ҳам даҳшатлиси ўйлаш.
Эстрагон. Бизда бу ҳол содир бўлдими?
Владимир. Бу майитлар қаердан келди?
Эстрагон. Одам жасадлари.
Владимир. Ана.
Эстрагон. Албатта.
Владимир. Афтидан, бир оз ўйлаганга ўхшаймиз.
Эстрагон. Бошида, бир оз.
Владимир. Бир тўда жасадлар, бир тўда жасадлар.
Эстрагон. Бунга қараб бўлмайди.
Владимир. Нигоҳингни ютиб юборгудек.
Эстрагон. Ҳа, рост.
Владимир. Шунчаси ҳам етарли, аслида.
Эстрагон. Фикру хаёлимизни яна табиатга буришимиз керак.
Владимир. Бунга уриниб кўрдик.
Эстрагон. Ҳа, тўғри.
Владимир. Э, буниси ҳали ҳолва, албатта.
Эстрагон. Энди нима бўлади?
Владимир. Ўйлаш керак.
Эстрагон. Албатта.
Владимир. Бироқ, бусиз ҳам бир амалладик шекилли.
Эстрагон. У ҳолда нима истайсан?
Владимир. Тушунарли, тушунарли.

Сукут.

Эстрагон. Ёмон сұхбат қурмадик.
Владимир. Ҳа, бироқ энди бошқа бир нарса ўйлаб топиш керак.
Эстрагон. Ўйлаш керак.
Владимир. Ўйлаш керак.
Эстрагон. Ўйлаш керак.

Ўйлашади.

Владимир. Мен нима деётган эдим? Аслида, ўзи шундан бошлаш керак эди.
Эстрагон. Қачон?
Владимир. Энг бошида.
Эстрагон. Ниманинг бошида?
Владимир. Бугун оқшом. Мен айтдим-ку... айтдим-ку...
Эстрагон. Очигини айтсам, мендан кўп нарса талаб қиласан.

В л а д и м и р. Шошма... биз алмашдик... биз мамнун эдик... мамнун... мамнун бўлгандан кейин нима қилмоқчи эдик... биз кутаяпмиз... эсладим... биз кутаётгандик... тўғри... Ҳа! Дарахт!

Э с т р а г о н. Дарахт?

В л а д и м и р. Эслай олмайсанми?

Э с т р а г о н. Мен жуда чарчадим.

В л а д и м и р. Унга бир қарагин.

Эстрагон дарахтга кўз ташлайди.

Э с т р а г о н. Мен ҳеч нарса кўрмаяпман.

В л а д и м и р. Бироқ, кеча кечқурун яп-яланғоч ва қуруқ эди. Бугун эса барг чиқарибди.

Э с т р а г о н. Барг?!

В л а д и м и р. Бир кечада!

Э с т р а г о н. Ҳойнаҳой, ҳозир баҳор бўлса керак.

В л а д и м и р. Бир кечада-я!

Э с т р а г о н. Сенга айтаяпман-ку, биз кеча бу ерда бўлмагандик. Афтидан туш кўрган бўлсанг керак.

В л а д и м и р. У ҳолда сенингча биз кеча қаерда бўлганмиз?

Э с т р а г о н. Билмайман. Бошқа бирор ерда. Бошқа бир қафасда. Ҳамма ер бир гўр.

В л а д и м и р (ўз ҳақлигига ишонч билан.) Яхши. Кеча бу ерда бўлмаганмиз ҳам дейлик. Ҳўш, у ҳолда биз кеча нима қилдик?

Э с т р а г о н. Кеча нима қилдик?

В л а д и м и р. Бир эслаб кўр-чи.

Э с т р а г о н. У ёқдан-бу ёқдан гаплашгандирмиз.

В л а д и м и р (босиқлик билан.) Нима ҳақида?

Э с т р а г о н. Ҳалиги... у-бу нарса, бошмоқ ҳақида. (Ишонч билан.) Ҳа, эсладим. Кеча биз бошмоқ ҳақида гаплашган эдик. Ярим асрдан буён шуни гаплашамиз.

В л а д и м и р. Наҳотки бирор бир воқеа ёки ҳолатни эслай олмасанг?

Э с т р а г о н (норози бўлиб). Жаҳлимни чиқарма, Диди.

В л а д и м и р. Қуёшни? Ойни? Эслай олмайсанми?

Э с т р а г о н. Нимасини эслайман, ҳар доимги ой, ҳар доимги қуёш бўлса.

В л а д и м и р. Бирор бир ғалати нарсани сезмадингми?

Э с т р а г о н. Минг афсуски, йўқ.

В л а д и м и р. Поццони-чи? Лакини-чи?

Э с т р а г о н. Поццо?

В л а д и м и р. Иликлар.

Э с т р а г о н. Улар қовурға эди.

В л а д и м и р. Уларни сенга Поццо берганди.

Э с т р а г о н. Билмадим.

В л а д и м и р. Оёғинг лат егани-чи?

Э с т р а г о н. Оёғим лат егани? Ҳа, оёғимга тепишганди.

В л а д и м и р. Лаки сени тепган эди.

Э с т р а г о н. Бу воқеа кеча бўлганмиди?

В л а д и м и р. Оёғингни кўрсат-чи.

Э с т р а г о н. Қайсиносини?

В л а д и м и р. Иккаласини ҳам. Шимингни кўтар. (Эстрагон, бир оёқда туриб, Владимирга иккинчисини тутади. Сал бўлмаса йиқилиб кетай дейди. Владимир Эстрагоннинг оёғини ушлаб кўра бошлайди. Эстрагон довдирайди.) Шимингни кўтар. Э с т р а г о н (довдираб.) Бундай қила олмайман.

Владимир шимнинг почасини шимариб, оёғини кўздан кечириб, қўйиб юборади.

Эстрагон йиқилиб тушай дейди.

В ладимир. Башқасини. (Эстрагон яна ўша оёгини тутади.) Сенга башқасини деяпман! (Башқа оёк билан яна ўша ҳаракатлар тақрорланади.) Мана ўша яра бўлган жой.

Эстрагон. Хўш, шунга нима бўлибди?

Владимир. Сенинг бошмоқларинг қани?

Эстрагон. Отиб юборган бўлсам керак.

Владимир. Қачон?

Эстрагон. Билмайман.

Владимир. Нима учун?

Эстрагон. Эслай олмайман.

Владимир. Йўқ, нима учун уларни отиб юбординг деяпман?

Эстрагон. Оёғимни қисгани учун.

Владимир (этикларни кўрсатиб). Мана улар. (Эстрагон этикларга қарайди.) Кеча ташлаб кетган жойингда ётиби.

Эстрагон бошмоқларга яқин боради, эгилиб, кўздан кечира бошлайди.

Эстрагон. Бу меники эмас.

Владимир. Сеники эмас?!

Эстрагон. Меники қора эди, булар эса сариқ.

Владимир. Сеники қора эканлигига ишончинг комилми?

Эстрагон. Тўғрироғи, улар кулранг эди.

Владимир. Булар сариқми? Кўрсат-чи.

Эстрагон (бир пойини кўтариб). Бир оз яшилтоб экан.

Владимир (яқинлашиб). Кўрсат-чи. (Эстрагон унга бошмоқни беради. Владимир бошмоқни кўздан кечириб, жаҳл билан отиб юборади.) Минг лаънат бўлсин!

Эстрагон. Биласанми, бунинг бари...

Владимир. Гап нимадалигини биласан. Ҳа, нима бўлгани менга тушунарли.

Эстрагон. Бунинг бари...

Владимир. Ҳаммаси беш қўлдай аён. Кимдир келган, сенинг бошмоқларингни олиб, ўрнига ўзиникини ташлаб кетган.

Эстрагон. Нима учун?

Владимир. Ўзиники унга тўғри келмаган. Шунга сеникини олган.

Эстрагон. Бироқ меники жуда кичик эди.

Владимир. Сен учун. Бироқ у учун эмас.

Эстрагон. Мен чарчадим. (Сукут.) Кетдик.

Владимир. Биз кета олмаймиз.

Эстрагон. Нима учун?

Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.

Эстрагон. Ҳа, тўғри. (Жимлик.) У ҳолда нима қиласми?

Владимир. Ҳеч нарса.

Эстрагон. Бироқ мен ортиқ чидай олмайман.

Владимир. Турп ейсанми?

Эстрагон. Бор-йўғи шуми?

Владимир. Шолғом билан турп бор.

Эстрагон. Сабзи қолмадими?

Владимир. Йўқ. Дарвоқе, намунча сабзихўр бўлиб қолдинг?

Эстрагон. У ҳолда менга турпни бер. (Владимир чўнтакларини ковлаштиради, пайпаслаб турп топади, чўнтағидан чиқариб Эстрагонга узатади. Эстрагон эса уни олиб, кўздан кечириб, ҳидлаб кўради.) У қора-ку!

Владимир. Бу турп.

Эстрагон. Ўзинг яхши биласан, мен оқини ёқтираман.

Владимир. Нима у сенга керак эмасми?

Эстрагон. Мен оқини яхши кўраман!

Владимир. У ҳолда буни менга бер.

Эстрагон турпни унга беради.

Эстрагон. Бориб сабзи қидириб күрай.

Жойидан қимир этмайди.

Владимир. Бу нарса энди ростдан ҳам мазмунсиз тус олаяпти.

Эстрагон. Хулосага ҳали шошилма.

Жимлик.

Владимир. Сен бир уриниб күрсанг қандай бўлади?

Эстрагон. Аллақачон ҳаммасини татиб кўрганман.

Владимир. Мен бошмоқни назарда тутгандим.

Эстрагон. Шундай деб ўйлайсанми?

Владимир. Ўшандада балки зерикмасмидик. (Иккиланади.) Сенга айтаяпман-ку, шунчаки ўзимизни овутиш учун.

Эстрагон. Ўзимизни овутиш учун.

Владимир. Кўнгилхушлик учун.

Эстрагон. Овутиш учун.

Владимир. Кийиб кўр.

Эстрагон. Менга ёрдамлашасанми?

Владимир. Албатта.

Эстрагон. Агар бирга бўлсак, ҳаракатларимиз чакки эмас, тўғрими, Диidi?

Владимир. Ҳа, албатта. Кел, олдин чапини кийиб кўрамиз.

Эстрагон. Ҳали тирик эканимизни билдириб қўйиш учун доим бир нарсаларни ўйлаб топамиз, тўғрими, Диidi?

Владимир (шошилиб). Ҳа, ҳа. Биз афсунгарлармиз. Осонгина йўлдан чалғитишлирига изн бермаймиз. (Бошмоқни қўлига олади.) Қани, оёғингни узат-чи. (Эстрагон унинг олдига келиб, оёғини кўтаради.) Бошқасини, ярамас! (Эстрагон бошқа оёғини кўтаради.) Баландроқ! (Бир-бирларини қучоқлаб улар саҳна бўйлаб довдираб юра бошлайдилар. Нихоят Владимир бошмоқни унга кийизишга муваффақ бўлади.) Юриб кўр-чи. (Эстрагон юра бошлайди.) Ҳўш, қандай?

Эстрагон. Менга жуда ярашди.

Владимир (чўнтағидан боғич чиқариб). Ҳозир ипини боғлаймиз.

Эстрагон (жазавага тушиб). Йўқ, йўқ. Боғичини боғлаш шарт эмас, ҳожати йўқ!

Владимир. Нотўғри гапирайсан. Иккинчи пойини кийиб кўр. (Саҳна такрорланади.) Ҳўш, қандай?

Эстрагон. Буниси ҳам менга ярашди.

Владимир. Оёғингни қисмаяптими?

Эстрагон (диққат билан бир-икки қадам юриб кўриб). Ҳозирча қисмаяпти.

Владимир. У ҳолда энди уни кийиб юравер.

Эстрагон. Бироқ менга катта-ку?!

Владимир. Балки, вақти келиб пайпоғинг ҳам бўлиб қолар.

Эстрагон. Ҳа, тўғри.

Владимир. Ҳўш, бошмоқни энди ечмайсанми?

Эстрагон. Ҳадеб шу ҳақида гаплашавермайлик.

Владимир. Тўғри-ку, лекин...

Эстрагон. Етар! (Сукут.) Бориб ўтира қолай.

Ўтирадиган жой излайди, кейин эса биринчи кўринишнинг бошида ўтирган жойига бориб ўтирмоқчи бўлади.

Владимир. Кеча сен шу ерда ўтирган эдинг.

Жимлик.

Э страгон. Қани эди ухлаб қолганимда.

Владимир. Кеча ухлаган эдинг.

Э страгон. Яна уриниб кўраман.

Бошини оёклари орасига олиб, гўжанак бўлиб олади.

Владимир. Шошма. (Эстрагон ёнига келиб, баланд овозда куйлай бошлайди.)

Алла жоним, алла-ё, алла-ё алла.

Э страгон (бошини кўтариб). Сал секинроқ.

Владимир (паст овозда). Алла жоним, алла-ё алла, ухла қўзим, алла-ё алла.

Алла-ё алла...

Эстрагон мудрай бошлайди. Владимир нимчасини олиб, унинг елкасига ташлайди-да, исиниш учун қўлини ишқалаб саҳнанинг барча йўналишлари бўйича юра бошлайди.

Эстрагон бирдан уйғонади, ўрнидан туриб, довдираб бир неча қадам ташлайди.

Владимир югуриб унинг олдига келиб, маҳкам бағрига босади.

Владимир. Шу ердаман... шу ерда... мен шу ердаман... қўрқма.

Э страгон. Нима!

Владимир. Шу ерда... шу ерда... ҳаммаси тугади.

Э страгон. Мен йиқилдим.

Владимир. Ҳаммаси тугади. Бу ҳақида бошқа ўйлама.

Э страгон. Мен ҳалиги....

Владимир. Йўқ, йўқ, ҳеч нарса дема. Қани, кел, бир оз сайр қиласиз.

Эстрагон ортиқ юришдан бош тортмагунга қадар Владимир унинг қўлтиғидан олиб, саҳна бўйлаб юра бошлайди.

Э страгон. Етар! Мен чарчадим.

Владимир. Ҳеч нарса қиласдан, тўнкага ўхшаб бир жойда тураверасанми?

Э страгон. Ҳа.

Владимир. Билганингни қил.

Эстрагонни қўйиб юбориб, нимчасини олади-да, устига кияди.

Э страгон. Кетдик.

Владимир. Биз кета олмаймиз.

Э страгон. Нима учун?

Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.

Э страгон. Ҳа-я. (Владимир яна у ёқдан-бу ёққа юра бошлайди.) Ҳали ҳам асабийлашаяпсанми?

Владимир. Совуқ қотаяпман.

Э страгон. Жуда вақтли келганга ўхшаймиз.

Владимир. Ҳар доимгидек, кун ботиш олдидан.

Э страгон. Ҳали-бери ботадиганга ўхшамайди.

Владимир. Худди кечагига ўхшаб бирдан кеч киради.

Э страгон. Кейин қоронғи тун бошланади.

Владимир. Кейин кетаверсак ҳам бўлади.

Э страгон. Кейин яна кун келади. (Жимлик.) Нима қилиш керак? Нима қилиш керак?

Владимир (тўхтайди. Ғазаб билан). Минғирлашни бас қил! Оҳ-воҳларинг билан ғашимга тегаяпсан.

Э страгон. Мен кетаман.

Владимир (Лакининг шляпасига кўзи тушиб). Қарагин!

Э страгон. Яхши қол.

Владимир. Лакининг шляпаси! (Шляпага яқинлашади.) Бир саотдан буён шу ердаман, бироқ эътибор ҳам бермабман. (Хурсанд бўлиб.) Жуда ажойиб!

Э страгон. Мени ортиқ кўрмайсан.

В л а д и м и р. Демак, жойни адаштирганим аниқ. Энди хотиржам бўлсак ҳам бўлаверади. (Лакининг шляпасига эгилади, кўздан кечириб, қўлига олади.) Яхши шляпа эканлиги шундоқ қўриниб турибди. (Ўзининг шляпаси ўрнига уни кияди, ўзиникини эса Эстрагонга ўзатади.) Ма.

Э с т р а г о н. Нима?

В л а д и м и р. Мана буни ол.

Эстрагон Владимирнинг шляпасини олади. Владимир икки қўллаб Лакининг шляпасини тўғирлайди. Эстрагон ўзиники ўрнига Владимирнинг шляпасини кияди, ўзиникини эса Владимирга узатади. Владимир Эстрагондан шляпасини олади. Эстрагон икки қўллаб Владимирнинг шляпасини тўғирлайди. Владимир Лакининг шляпаси ўрнига Эстрагонникини кияди. Лакиникини эса Эстрагонга узатади. Эстрагон Лакининг шляпасини олади. Владимир икки қўллаб Эстрагоннинг шляпасини тўғирлайди. Эстрагон Лакининг шляпасини кияди, Владимирникини эса унинг ўзига узатади. Владимир ўз шляпасини олади. Эстрагон икки қўллаб Лакининг шляпасини тўғирлайди. Владимир ўз шляпасини кияди, Эстрагонникини эса унинг ўзига узатади. Эстрагон ўз шляпасини олади, Владимир ўз шляпасини икки қўллаб тўғирлайди. Эстрагон ўз шляпасини кияди, Лакиникини эса Владимирга тутқазади. Владимир Лакининг щляпасини олади. Эстрагон икки қўллаб ўз шляпасини тўғирлайди. Владимир Лакининг шляпасини кийиб, ўзиникини Эстрагонга узатади. Эстрагон Владимирнинг шляпасини олади. Владимир Лакининг шляпасини икки қўлда тўғирлайди. Эстрагон Владимирнинг шляпасини унинг ўзига тутқазади. У уни олиб, Эстрагонга қайтаради, у эса олиб, яна Владимирга қайтаради, у ўз навбатида олиб, отиб юборади. Бунинг бари тез бўлиб ўтади.

В л а д и м и р. Менга ярашдими?

Э с т р а г о н. Билмадим.

В л а д и м и р. Йўқми, бироқ сенингча қандай турибди?

У ялтоғланиб бошини у ёқ-бу ёққа буради. Ўзини кўз-кўзлаётгандек тутади.

Э с т р а г о н. Бўлмайди.

В л а д и м и р. Одатдагидан ҳам ёмонроқми?

Э с т р а г о н. Фарқи йўқ.

В л а д и м и р. У ҳолда буни ўзимда қолдираман. Менини ноқулайроқ эди. (Жимлик.) Нима десам экан... (Жимлик.) Уриниб қолганди.

Э с т р а г о н. Мен кетаман.

В л а д и м и р. Нима, ўйнашни истамайсанми?

Э с т р а г о н. Нимани ўйнайман?

В л а д и м и р. Поццо ва Лакини ўйнашимиз мумкин.

Э с т р а г о н. Мен уларни танимайман.

В л а д и м и р. Мен Лаки бўламан, сен эса Поццо бўласан. (Оғир нарсани кўтариб, эгилиб турган Лакининг қиёфасига киради. Эстрагон ажабланиб уни кузатиб туради.) Бошла.

Э с т р а г о н. Мен нима қилишим керак?

В л а д и м и р. Мени сўк!

Э с т р а г о н. Ярамас!

В л а д и м и р. Қаттиқроқ!

Э с т р а г о н. Ифлос! Ярамас!

Владимир эгилган кўйи, узоқлашиб, яна яқинлашиб туради.

В л а д и м и р. Мени ўйлашга мажбурла.

Э с т р а г о н. Қанақасига?

В л а д и м и р. Аҳмоқ, ўйла, деб буюр!

Э с т р а г о н. Ўйла, аҳмоқ!

Жимлик.

В ладимир. Бу қўлимдан келмайди.

Эстрагон. Етар!

Владимир. Менга рақсга туш де.

Эстрагон. Мен кетаман.

Владимир. Рақсга туш, тўнғиз! (У турган жойида ижирғанади. Эстрагон шошиб кета бошлайди.) Бу қўлимдан келмайди! (Бошини кўтариб, Эстрагоннинг йўқлигини англайди. Юракни ўртаб юборидиган оҳангда ўқириб юборади.) Гого! (Жимлик. У сал бўлмса юрган каби саҳнада у ёқдан бу ёққа бориб кела бошлайди. Эстрагон шошиб кириб келади-да, ҳансираф нафас олганча Владимир томон югурди. Улар бир-бирларига бир неча қадам қолганда тўхтаб қолишади.) Ниҳоят, сен яна ёнимдасан!

Эстрагон (ҳансираф). Жин урсин мени!

Владимир. Қаерда эдинг? Бутунлай кетиб қолгансан деб ўйлагандим.

Эстрагон. Дўнглик ёнигача бордим. Бу ёққа келишаяпти.

Владимир. Ким?

Эстрагон. Билмадим.

Владимир. Нечакиши?

Эстрагон. Билмайман.

Владимир (тантанавор). Бу Годо! Ниҳоят! (У Эстрагонни маҳкам бағрига босади.) Годо! Бу Годо! Энди озодмиз! Уни кутиб оламиз! Юр! (Эстрагонни парда олдигача судраб боради. Эстрагон қаршилик қилиб, унинг қўлидан чиқиб кетадида, бошқа томонга қараб югурди.) Гого! Қайт! (Жимлик. Владимир Эстрагон келган томондаги парда томон югуриб бориб, узоқларга тикилади. Эстрагон шошиб кириб келиб, Владимир томон отиласди. У эса ўгирилади.) Яна қайтиб келдингми?!

Эстрагон. Минг лаънат бўлсин!

Владимир. Узоққа кетиб қолганмидинг?

Эстрагон. Дўнгликкача бордим.

Владимир. Ростданми, бизни тузоққа туширишди. Худди мушукка ем бўлган сичқондек.

Эстрагон. У ёқдан ҳам бу ёққа келишаяпти.

Владимир. Биз қуршовдамиз! (Қўрқувга тушган Эстрагон орқа парда томон югурди, пардага ўралашиб, ийқилиб тушади.) Тентак! У ёқда йўл йўқ-ку! (Владимир келиб, уни ўрнидан турғазиб, олд тўсиқ ёнига олиб боради. Томошабинларга кўрсатади.) Бу ерда ҳеч ким йўқ. Шу ерда югар. Қани. (Уни саҳна чети томон итаради. Эстрагон қўрқув аралаш, ортга чекинади.) Истамайсанми? Рост айтаяпман, аҳволинг менга тушунарли. Яхши. (Ўйлайди.) Сен фақат бекинишни эплайсан, холос.

Эстрагон. Қаерга?

Владимир. Дараҳт ортига. (Эстрагон иккиланади.) Тезроқ! Дараҳт ортига.

(Эстрагон югуриб, танаси барибири кўриниб турадиган дараҳт ортига яширанади.) Қимирлама! (Эстрагон дараҳт ортидан чиқади.) Бу дараҳт бизга ёрдам беролмаслиги аниқ. (Эстрагонга.) Нима, ақлдан оздингми?

Эстрагон. Бошим гангиб қолди. (Уялиб, бошини букади.) Мени кечир. (Бошини мағрур кўтаради.) Ҳаммаси тугади! Ҳозир ўзинг кўрасан. Қани айт, нима қилай?

Владимир. Ҳеч нарса.

Эстрагон. Сен мана шу ерда турасан. (Владимирни чап парда томон етаклайдида, саҳнага орқасини ўгириб, юзини йўлга қаратиб қўяди.) Шу ерда. Қимирламай, ҳеч нарсани кўздан қочирмай тур. (Бошқа парда томон югурди. Владимир унга елка ошиб қарайди. Эстрагон тўхтайди, узоқларга қараб, ўгирилади. Иккаласи ҳам бир-бирларига елка оша қарашади.) Худди бир пайтлардагидек, яна елкама-елкамиз! (Улар яна неча муддат бир-бирларига тикилиб туришади, кейин кута бошлашади. Узоқ жимлик.)

Бирор нарса қўраяпсанми?

Владимир (ўгирилиб). Нима?

Эстрагон (баландроқ овозда). Сен бирон нарсани қўраяпсанми?

Владимир. Йўқ.

Эстрагон. Мен ҳам.

Яна кутишади. Узоқ жимлик.

В ла д и м и р. Ҳойнаҳой сенга шундай туюлгандир?

Э с т р а г о н (ўгирилиб). Нима?

В ла д и м и р (баландроқ овозда). Ҳойнаҳой, сенга шундай туюлгандир?

Э с т р а г о н. Бақирма.

Яна кутишади. Узоқ жимлик.

В ла д и м и р, Э с т р а г о н (бирданига баравар ўгирилиб). Борди-ю, агар...

В ла д и м и р. Э, кечирасан.

Э с т р а г о н. Құлоғим сенда.

В ла д и м и р. Йўқ, йўқ.

Э с т р а г о н. Ҳа, ҳа.

В ла д и м и р. Гапингни бўлиб қўйдим.

Э с т р а г о н. Аксинча.

Ғазаб билан бир-бирига тикилишади.

В ла д и м и р. Кел, ортиқча мулозаматни йиғиштирайлик.

Э с т р а г о н. Қани, қайсарлик қилма.

В ла д и м и р (мажбуран). Сенга айтаяпман, гапингни охиригача тугат.

Э с т р а г о н (худди шу оҳангда). Ўзингникини тугат.

Жимлик. Улар бир-бирлари томон юришиб, тўхтайдилар.

В ла д и м и р. Бечорагина!

Э с т р а г о н. Ниҳоят, кел, бир-биримизни ҳақоратлаймиз. (Ўзаро ҳақоратлашишади).

Жимлик.) Кел, энди ярашамиз.

В ла д и м и р. Гого!

Э с т р а г о н. Диди!

В ла д и м и р. Қўлингни бер!

Э с т р а г о н. Ма!

В ла д и м и р. Қани-кела қол!

Э с т р а г о н. Сенинг ёнинггами?

В ла д и м и р (қучогини очиб). Бағримга!

Э с т р а г о н. Бўпти!

Қучоқлашишади. Жимлик.

В ла д и м и р. Кайфиятимиз яхши бўлганда, вақт жуда тез ўтади.

Жимлик.

Э с т р а г о н. Энди нима қиласми?

В ла д и м и р. Кута турибми?

Э с т р а г о н. Кута туриб.

Жимлик.

В ла д и м и р. Биргаликда қиласми бажарсак нима бўлади?

Э с т р а г о н. Биргаликдаги ҳаракатни.

В ла д и м и р. Асабларни бўшаштиришни.

Э с т р а г о н. Асабларни чиниктиришни.

В ла д и м и р. Толиктиришни.

Э с т р а г о н. Чиниктиришни

В ла д и м и р. Қизишиб олиш учун.

Э с т р а г о н. Ҳовурдан тушиш учун.

В ла д и м и р. Бошладик.

Жойида сакрайди. Эстрагон унинг изидан қайтаради.

Эстрагон (тұхтайди). Етар. Мен чарчадим.

Владимир (тұхтаб). Бугун унчалик үхшатолмаяпмиз. Кел, яхшиси, бир неча нафас олиш машқларини бажарамиз.

Эстрагон. Мен ортиқ нафас олишни истамайман.

Владимир. Сен ҳақсан. (Жимлик.) Кел унда “дараахт”ни бажарамиз. Мувозонатни сақлаш учун.

Эстрагон. Дараахт?

Владимир дараахт күринишини қилиб күрсатади, довдирайди.

Владимир (тұхтаб). Энди сен.

Эстрагон дараахт күринишини қилади, довдирайди.

Эстрагон. Нима деб үйлайсан, Худо мени күриб турибдими?

Владимир. Күзингни юмишинг керак.

Эстрагон күзини юмади, мувозанатини баттарин йүқтәді.

Эстрагон (тұхтаб, телбаларча муштини силкиб). Худойим, менга раҳминг келсин!

Владимир (ранжигандек). Менга-чи?

Эстрагон. Раҳминг келсин! Раҳминг келсин! Менга! Раҳминг келсин!

Поцко ва Лаки кириб келади. Поцко күр бўлиб қолган. Лаки худди биринчи саҳнадагидек унинг юкларини кўтариб олган. Поцционинг юришига кўлай бўлиши учун Лакининг бўйнига боғланган арқон бир оз қисқарган. Лакининг бошида янги шляпа. Владимир ва Эстрагонни кўриб у тұхтайди. Поцко юришда давом этиб, улар билан тўқнашиб кетади. Владимир ва Эстрагон ортта чекинишади.

Почко (Поцко янги юкларнинг оғирлигидан эгилиб кетаётган Лакига эргашади.) Ким бор бу ерда? Ким қичқирди?

Лаки қўлидагиларни ерга тушириб юбориб, Поцко билан бирга қўшилиб қулаб тушади.

Эстрагон. Бу Годоми?

Владимир. Шу етмай турғанди. (Уларга яқинлашади, ортидан Эстрагон эргашади.) Мана ёрдамчилар ҳам етиб келишди!

Почко (баъзур овози чиқиб). Ёрдам беринглар.

Эстрагон. Бу Годоми?

Владимир. Энди суҳбатлашишни бошлаймиз. Оқшом пайти бу жуда асқотади.

Почко. Ёнимга кел!

Эстрагон. У ёрдам сўраяпти.

Владимир. Биз энди ёлғиз қолмаймиз, тунни ёлғиз кутмаймиз, Годони ёлғиз кутмаймиз, биз энди... кутмаймиз. Кун бўйи ўзимиз билан курашиб чарчадик. Энди бундай бўлмайди. Эртамиз аллақачон бошланди.

Почко. Ёнимга кел!

Владимир. Энди вақт ғилдираги бошқача айланади. Қуёш ботади, ой ҳам чиқади, биз эса бу ердан... кетамиз.

Почко. Раҳмингиз келсин!

Владимир. Бечора Поцко!

Эстрагон. Бу ўша эканини билдим.

Владимир. Ким?

Эстрагон. Годо.

Владимир. Бироқ бу Годо эмас.

Эстрагон. Годо эмасми?

Владимир. Годо эмас.

Эстрагон. У ҳолда бу ким?

Владимир. Бу Поцко.

Почко. Бу мен! Бу мен! Туришимга ёрдамлашинглар!

Владимир. У тура олмаяпти.
Эстрагон. Юр.
Владимир. Биз бундай қила олмаймиз.
Эстрагон. Нима учун?
Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.
Эстрагон. Ҳа, түғри.
Владимир. Балки, ҳали ҳам унинг сенга аталган сүяги бордир?
Эстрагон. Суяк?
Владимир. Товуқники. Эсингдан чиқдими?
Эстрагон. Бу туш эди-ку?
Владимир. Ростданми?
Эстрагон. Ўзидан сўраб кўр.
Владимир. Балки, олдин унга ёрдам берармиз?
Эстрагон. Нима масалада?
Владимир. Туришига.
Эстрагон. Нима, ўзи тура олмайдими?
Владимир. У туришни истаяпти.
Эстрагон. У ҳолда тура қолсин.
Владимир. Ўзи тура олмайди.
Эстрагон. Унга нима бўлган?
Владимир. Билмайман.

Поццо букилганча, ер муштлаб нола қиласди.

Эстрагон. Балки, олдин ундан сүякларни сўрармиз. Агар бермаса, ёрдам бермаймиз.
Владимир. Бу билан у бизнинг ҳукмимизда демоқчимисан?
Эстрагон. Шундай.
Владимир. Демак, ёрдам беришдан олдин унга шарт қўямиз?
Эстрагон. Шундай.
Владимир. Рост, ақлингга қойилман. Бироқ, бир нарсадан хавотириб бор.
Эстрагон. Нимадан?
Владимир. Бирдан Лаки ўзига келса-чи? У ҳолда ҳолимиз хароб деявер.
Эстрагон. Лаки?!
Владимир. Анави, кеча сени тепкилаган.
Эстрагон. Ахир сенга айтдим-ку, улар ўн киши эди деб.
Владимир. Э, йўқ, олдин. Сени оёғи билан тепган.
Эстрагон. У шу ердами?
Владимир. Ана, қара. (Кўрсатади.) Ҳозирча қимир этмай ётибди. Бироқ, истаган пайтда у арқонни узиб юбориши мумкин.
Эстрагон. Унинг яхшилаб адабини бериб қўйсак нима бўлади?
Владимир. Ухлаб ётганда унинг устига ташланиб, таъзирини берайлик демоқчимисан?
Эстрагон. Ҳа-да.
Владимир. Яхши фикр. Бироқ, бу қўлимиздан келармикан? У ростдан ҳам ухлаяптимикан? (Жимлик.) Йўқ, яхшиси Поццо ёрдам сўраётган вазиятдан фойдаланиб қолайлик, бор умидимиз ундан.
Эстрагон. Бироқ у барибир...
Владимир. Бекорчи гаплар билан вақтни ўтказмайлик. (Жимлик. Ҳаяжон аралаш.) Пайти келган экан ундан фойдаланиб қолайлик. Ҳар куни ҳам биздан ёрдам сўрашавермайди. Албатта, одамлар айнан бизнинг ёрдамимизга муҳтож эмас. Бошқалар ҳам шундай қилган, эҳтимол, буни биздан ҳам яхшироқ бажаришар. Биз эшитган илтижо бани инсониятга қаратилган. Бироқ бизга бу нарса ёқса-ёқмаса ҳам мана шу жойда, айни дамда инсоният – бу сен билан менмиз. Кеч бўлмасдан отни қамчилаб қолайлик. Жамиятнинг бизларни – мусибат тенг қилган чиқиндиларини –

муносиб тарзда намоён этайлик. Сен бунга нима дейсан? (Эстрагон чурқ этмайди.) Гап шундаки, тарафдорлар ҳам, қаршилар ҳам қўлларни қовуштирганча чамалаб турад эканмиз, биз ўзимизнинг ижтимоий аҳволимизга эҳтиром бажо айлаймиз. Арслон бир дақиқа ҳам ўйлаб ўтирмаи ўз шерикларини қутқаришга ташланади. Ёки чангальзор ортига кириб, ғойиб бўлади. Бироқ, ҳозир гап бошқа ёқда. Бу ерда нима қиласяпмиз, биз мана шу саволга жавоб беришимиз зарур. Баҳтимиз шуки, биз буни яхши биламиз. Ҳа, бу даҳшатли, алғов-долғовли дунёда бир нарса бизга таскин беради: биз Годонинг келишини кутаяпмиз.

Э стр а г о н . Ҳа, тўғри.

В л а д и м и р . Қоронғи тушишини кутайлик. (Жимлик). Биз учрашишимиз керак, тамом вассалом. Биз фаришта эмасмиз, бироқ бизга учрашув белгиланган. Нечта одам сенга мана шундай жавоб бера олиши мумкин?

Э стр а г о н . Мингта.

В л а д и м и р . Шундай деб ўйлайсанми?

Э стр а г о н . Билмайман.

В л а д и м и р . Эҳтимол.

П о ц ц о . Ёрдам беринглар!

В л а д и м и р . Шу нарса аниқки, бундай пайтларда вақт гўё тўхтаб қолгандек бўлади. Ва бир қараганда бизга тўғри бўлиб кўринган, биз кўниккан амаллардан воз кечишни талаб қиласди. Айтасанки, бунинг бари ақли хушимизни йўқотмаслик учун қилинган деб. Ҳа, бу табиий, албатта. Бироқ у ер тагида, мангу зулмат ичра адашиб қолмаганмикан? Баъзан ўзимга шундай савол бераман. Айтганларимни сен англаб оляйсанми?

Э стр а г о н . Ҳаммамиз телба бўлиб дунёга келамиз. Кимдир эса телбалигича қолади.

П о ц ц о . Ёрдам берганларинг учун пул тўлайман!

Э стр а г о н . Қанча?

П о ц ц о . Беш танга.

Э стр а г о н . Бу кам.

В л а д и м и р . Мен бунчалик ўзимдан кетмаган бўлардим.

Э стр а г о н . Нима, сенингча, шу етарлимни?

В л а д и м и р . Йўқ, лекин таъкид ўрнида шуни айтмоқчиманки, мен дунёга келганда, ақли хушим жойида бўлмаган. Бироқ, гап ҳозир бунда эмас.

П о ц ц о . Ўн танга.

В л а д и м и р . Биз кутаяпмиз. Биз зерикдик. (Қўлини қўтаради.) Йўқ, эътиroz қилма, унчалик зерикканимиз ҳам йўқ, буни рад қилолмайсан. Билиб қўй. Бирдан кулгили томошо олдидан чиқиб қолдик, биз эса нима қиласми? Томошога эътибор қилмаймиз. Ишга киришиб кетамиз. (Пoццo олдига келиб тўхтайди.) Бир неча сониядан кейин ҳаммаси тумандек тарқаб кетади, яна биз ёлғизликка маҳкум бўламиз. (Ўз жойига қайтади.)

П о ц ц о . Ўн танга!

В л а д и м и р . Кетдик, кетдик!

Поццони турғизмоқчи бўлади, эплай олмайди, яна уриниб кўради, ердаги нарсаларга ўралашиб, ииқилиб тушади, турмоқчи бўлади, бироқ тура олмайди.

Э стр а г о н . Бу сизларга шерик, энди ҳаммаларинг биргамисизлар?

В л а д и м и р . Ёрдам бер!

Э стр а г о н . Мен кетаяпман.

В л а д и м и р . Мени ташлаб кетма! Улар мени тирик қўйишишмайди.

П о ц ц о . Мен қаердаман?

В л а д и м и р . Гого!

П о ц ц о . Ёнимга кел!

В л а д и м и р . Менга ёрдам бер!

Э страгон. Мен кетаяпман.
Владимир. Олдин менга ёрдам бер. Кейин бирга кетамиз.
Э страгон. Ваъда берасанми?
Владимир. Қасам ичаман!
Э страгон. Ва бу ерга қайтиб келмаймиз.
Владимир. Ҳеч қачон.
Э страгон. Биз Аръежга кетамиз.
Владимир. Истаган жойингга.
Поццо. Ўн беш танга! Йигирма танга!
Э страгон. Доим Аръеж бўйлаб сайр қилишни орзу қилардим.
Владимир. Албатта сайр қиласан.
Э страгон. Йўлдан ким қайтарди?
Владимир. Бу Поццо.
Поццо. Бу мен! Бу мен! Раҳмингиз келсин!
Э страгон. Жуда жирканч.
Владимир. Тезроқ! Тезроқ! Қўлингни бер!
Э страгон. Мен кетдим. (Жимлик. Баландроқ овозда.) Мен кетаяпман.
Владимир. Алал-оқибат, бир илож қилиб ўзим тураман. (Туришга ҳаракат қилади, яна ерга йиқилиб тушади.) Эртами, кечми, албатта.
Э страгон. Сенга нима бўлди?
Владимир. Тошингни тер.
Э страгон. Шу ерда қолмоқчимисан?
Владимир. Ҳозирча шундай.
Э страгон. Тура қол, шамоллаб қоласан.
Владимир. Мендан ташвишланмай қўя қол.
Э страгон. Бўла қол, Диdi, қайсарлик қилма. (Владимирга қўлини узатади, у эса бор кучи билан унга ёпишади.) Қани, тура қол!
Владимир. Торт!
Эстрагон тортади, гандираклаб йиқилиб тушади.
Поццо. Ёнимга кел!
Владимир. Биз шу ердамиз.
Поццо. Кимсизлар?
Владимир. Биз – одамлармиз.
Жимлик.
Э страгон. Ерда ётиш қандай яхши!
Владимир. Ўрнингдан тура оласанми?
Э страгон. Билмайман.
Владимир. Уриниб кўр.
Э страгон. Ҳозир, ҳозир.
Жимлик.
Поццо. Нима бўлди?
Владимир (ғазаб билан). Жим бўласанми, йўқми! Ҳа, касофат! Фақат ўзини ўйлади.
Э страгон. Ухлашга ҳаракат қилиб кўрсак-чи?
Владимир. У нима деганини сен эшитдингми? У нима бўлганини билишни истаяпти.
Э страгон. Уни тинч қўй, ухла.
Жимлик.
Поццо. Раҳмингиз келсин! Раҳмингиз келсин!
Э страгон (чўчиб тушиб). Нима? Нима бўлди?

В л а д и м и р. Ухлаётганмидинг?

Э с т р а г о н. Шунақа, шекилли.

В л а д и м и р. Бу анави тентак, Поццо.

Э с т р а г о н. Унга айт, жим ўтирсин! Башарасига бир туширгин!

В л а д и м и р (Поццони ура туриб). Энди бўлдими? Бошқа гапирмайсанми? Ярамас!

(Поццо оғриқдан додлаганча, судралиб нари кета бошлайди. Вақти-вақти билан

тўхтаб, кўрга ўхшаб, ҳавони қўли билан пайпаслаб кўради. Лакини чақиради.

Владимир, тиззасига суюниб, унинг ортидан кузатиб туради.) У қочиб кетди. (Поццо тўхтаб, жойида жим бўлиб олади. Жимлик.) У йиқилди!

Жимлик.

Э с т р а г о н. Энди биз нима қиласиз?

В л а д и м и р. Унинг ёнида бўлганимда эди.

Э с т р а г о н. Мени ташлаб кетма.

В л а д и м и р. Унинг ўзини чақирсак нима бўлади?

Э с т р а г о н. Тўғри, чақир уни.

В л а д и м и р. Поццо! (Жимлик.) Поццо! (Жимлик.) У энди жавоб бермаяпти.

Э с т р а г о н. Биргалиқда чақирамиз.

В л а д и м и р, Э с т р а г о н. Поццо! Поццо!

В л а д и м и р. Қимирлагандай бўлди.

Э с т р а г о н. Унинг исми Поццо эканига ишончинг комилми?

В л а д и м и р (ташвишланиб). Жаноб Поццо! Қайт! Биз сенга ҳеч бир ёмонлик қилмаймиз.

Жимлик.

Э с т р а г о н. Бошқа исмни айтиб чақириб кўрсак-чи?

В л а д и м и р. Унга бир гап бўлдими деб хавотирдаман.

Э с т р а г о н. У ҳолда жуда қизиқ бўларди.

В л а д и м и р. Жуда қизиқ бўларди?

Э с т р а г о н. Бир бошдан бошқа исмларни айтиб чақириб кўр-чи. Шунда вақт ўтганини билмай қолардик. Оқибатда унинг исмини ҳам билиб оламиз.

В л а д и м и р. Сенга айтаяпман-ку, унинг исми Поццо.

Э с т р а г о н. Мана ҳозир кўрамиз. Хўш. (Ўйлайди.) Абелъ! Абелъ!

П о ц ц о. Ёнимга кел!

Э с т р а г о н. Мана кўрдингми!

В л а д и м и р. Бу қўшиқ менинг жонимга тега бошлади.

Э с т р а г о н. Балки, иккинчисининг исми Каиндир? (Чақиради.) Каин! Каин!

П о ц ц о. Ёнимга кел!

Э с т р а г о н. Хайрият, одамга ўхшаб овоз чиқарди. (Жимлик.) Анави булутга қарагин.

В л а д и м и р (нигоҳини осмонга қаратиб). Қаерда?

Э с т р а г о н. Анави томонда, уфқда.

В л а д и м и р. Нима бўпти? (Жимлик.) Бунинг нимаси ажабланарли?

Жимлик.

Э с т р а г о н. Истасанг, бошқа мавзуда сұхбатлашамиз.

В л а д и м и р. Мен ҳам сенга шундай демоқчи бўлиб тургандим.

Э с т р а г о н. Бироқ, қандай мавзуда?

В л а д и м и р. Ҳамма гап шунда-да!

Жимлик.

Э с т р а г о н. Балки, бошлаш учун туришимиз керакдир?

В л а д и м и р. Уриниб кўрса бўлади.

Туришади.

Э страгон. Унчалик қийин эмас экан.

Владимир. Мұхими – истак.

Э страгон. Хүш, әнди-чи?

Поццо. Ёрдам беринглар!

Э страгон. Қани, кетдик.

Владимир. Биз бундай қила олмаймиз.

Э страгон. Нима учун?

Владимир. Биз Годони кутаяпмиз.

Э страгон. Э, ҳа. (Жимлик.) Нима қиламиз?

Поццо. Ёрдам беринглар!

Владимир. Үнга ёрдам берсак бўлмайдими?

Э страгон. Нима қилишимиз керак?

Владимир. У ўрнидан туролмаяпти.

Э страгон. Нима бўпти?

Владимир. Туриб олиши учун биздан ёрдам сўраяпти.

Э страгон. У ҳолда ёрдамлашайлик. Нимани кутаяпмиз?

Улар Поццога ёрдамлашишади-да, нарироққа бориб туришади. У яна йиқилиб тушади.

Владимир. Уни ушлаб туриш керак. (Саҳна тақорланади. Поццо иккаласининг ўртасида, елкаларига суюнган кўйи туради.) Унинг ўзи тик туришни ўрганиши керак. (Поццога.) Хўш, әнди аҳволингиз яхшими?

Поццо. Кимсизлар?

Владимир. Бизни танимаяпсизми?

Поццо. Менинг кўзларим кўр.

Жимлик.

Э страгон. Балки, у келажакни башорат қилар?

Владимир (Поццога). Қачондан буён?

Поццо. Илгарилари кўзим жуда ўткир эди. Бироқ... сизлар дўстмисизлар?

Э страгон (қах-қах отиб). У дўстмисизлар, деб сўраяпти.

Владимир. Йўқ, унга дўстмиз деб ўйлайяпти.

Э страгон. Нима учун?

Владимир. Унга ёрдам берганимиз бунинг исботи.

Э страгон. Рост! Дўст бўлмасак унга ёрдам берган бўлармидик?

Владимир. Балки.

Э страгон. Бермасдик.

Владимир. Бу борада тортишиб ўтирамайлик.

Поццо. Сизлар қароқчи эмасмисизлар?

Э страгон. Қароқчилар! Нима, биз қароқчиларга ўхшаймизми?

Владимир. Ахир у кўр-ку!

Э страгон. Жин урсин! Тўғри. (Жимлик.) Гапларидан сезилиб турибди.

Поццо. Мени ташлаб кетманлар.

Владимир. Бу ҳақида гап бўлиши мумкин эмас.

Э страгон. Ҳозирча.

Поццо. Соат неча бўлди?

Э страгон (осмонга қараб). Тахминан...

Владимир. Соат еттими?.. Ёки саккизми?..

Э страгон. Қайси фасл эканлигига қараб.

Поццо. Ҳозир оқшом пайтими?

Жимлик. Владимир ва Эстрагон ботаётган қуёшни томошо қилишади.

Э страгон. Афтидан у кўтарилаётганга ўхшайди.

Владимир. Бўлиши мумкин эмас.

Э страгон. Қүёш чиқаётган бўлса-чи?

Владимир. Бемаъни гапларни қўй. У томон Ғарб-ку.

Эстрагон. Буни аниқ биласанми?

Почко (ташвишланиб). Айтинг-чи, ҳозир кечки пайтми?

Владимир. Дарвоқе, у жойидан қимириламаяпти.

Эстрагон. Мен сенга айтаяпман-ку, у кўтарилаяпти деб.

Почко. Нима учун жавоб бермайсизлар?

Эстрагон. Чунки, сизга номақбул жавоб беришни истамаймиз.

Владимир (хотиржам оҳангда). Ҳозир кечки пайт, тақсир, биз кечга яқин келгандик. Дўстим эса, бунинг акси эканига мени ишонтиromoқчи бўляяпти, очиғини айтсан, бир оз иккиланган ҳолатим ҳам бўлди. Бироқ, бугун мен осонгина унутадиган кун бўлгани йўқ, сизни ишонтириб айтаманки, қўёш ботай деб қолди. (Жимлик.)

Дарвоқе, аҳволингиз энди тузукми?

Эстрагон. Уни яна қанча шундай тутиб турмоқчисан? (Улар Пощони қўйиб юборишга ҳаракат қилишади, бироқ салдан кейин йиқилиб тушиши мумкинлигини кўриб, яна тутиб туришади.) Биз устун эмасмиз.

Владимир. Сизни тўғри тушунган бўлсан, илгари кўзим ўткир эди деб айтдингиз.

Почко. Ҳа, кўзларим жуда ўткир эди.

Жимлик.

Эстрагон (аччиқланиб). Бошидан бошла! Бошидан!

Владимир. Уни тинч қўй. Кўрмаяпсанми, у ўзининг баҳтли дамларни эслаяпти. (Жимлик.) Memoria praeteritorum bonorum – бу, албатта осон бўлмаса керак.

Почко. Ҳа, жуда ўткир эди.

Владимир. Кейин эса бирор кўнгилсизлик юз бердими?

Почко. Ўткир эди.

Владимир. Сиздан сўраяпман, кутилмаганда кўнгилсизлик юз бердими?

Почко. Кунлардан бир кун ухлаб, кўр бўлиб уйғондим. (Жимлик.) Баъзан ҳали ҳам ухлаётганмиканман деб ўзимдан сўраб қоламан.

Владимир. Қачон бўлди?

Почко. Билмайман.

Владимир. Бироқ, кечадан олдин эмас...

Почко. Мени саволга тутманг. Кўрларга вақтнинг фарқи йўқ. (Жимлик.)

Владимир. Нима! Мен эса бошқа фикрда эдим.

Эстрагон. Мен кетаяпман.

Почко. Биз қаердамиз?

Владимир. Билмайман.

Почко. Эҳтимол, бу ерни Ла Планше деб атармиз.

Владимир. Билмайман.

Почко. Қанақа жойга ўхшайди?

Владимир (атрофни кўздан кечириб). Сизга тасвирлаб беролмайман. Ҳеч қаерга ўхшамайди. Бу ер қуруқ даштлик. Якка дараҳт бор.

Почко. У ҳолда Ла Планше эмас экан.

Эстрагон (энгашиб). Мана сенга эрмак.

Почко. Менинг хизматкорим қаерда?

Владимир. У шу ерда.

Почко. Нима учун уни чақирсан жавоб бермайди?

Владимир. Билмадим. Ухлаётган бўлса керак.

Почко. Ростини айтинг-чи, ўзи нима гап бўлди?

Эстрагон. Ростини айтганда!

Владимир. Иккалангиз ҳам йиқилиб тушдингиз.

Почко. Қаранглар-чи, балки, жароҳатлангандир?

Владимир. Бироқ, биз сизни ташлаб кетолмаймиз.

Почко. Иккалангиз боришингиз шарт эмас.

В ладимир (Эстрагонга). Сен бора қол.

Почко. Ҳа, дүстингиз бориб кўра қолсин. Ундан қўланса ҳид келяпти. (Жимлик.) У нимани кутаяпти?

Владимир (Эстрагонга). Нимани кутаяпсан?

Эстрогон. Мен Годони кутаяпман.

Владимир. У ўзи нимани аниқлаши керак?

Почко. Хўш, олдин уни бўғиб қўймаслик учун, аста арқондан тортиб кўрсин. Одатда арқон тортилса, уйғонади. Қимирламаса, майли башарасигами, дуч келган жойига боплаб тепсин.

Владимир (Эстрагонга). Кўрдингми, қўрқишингга ҳожат йўқ. Қасос олишинг учун қулай имконият.

Эстрогон. Бордию у қаршилик кўрсатса-чи?

Почко. Йўқ, йўқ, у ҳеч қачон қаршилик қилмайди.

Владимир. Мен дарров ёрдамга етиб бораман.

Эстрогон. Мендан кўзингни узмай тур. (Лаки томон юради.)

Владимир. Олдин текшириб кўр, тирикмикан. Ўлган бўлса, тепкилашдан маъни йўқ.

Эстрогон (Лакининг устига эгилиб). У нафас оляяпти.

Владимир. У ҳолда бошлайвер.

Бирдан Эстрагон қутуриб кетиб, бақирганча Лакини тепа бошлайди. Бироқ оёғини қайириб олиб, ортга қайтиб, додлай бошлайди. Лаки кўзини очади.

Эстрогон (бир оёқда турганча). Уу-у, тўнғиз!

Эстрагон ўтириб, бошмоғини ечмоқчи бўлади, кейин алами тарқаб, тиззаси орасига эгилган бошини қўли билан маҳкам ушлаб, ғужанак ҳолда ётиб олади.

Почко. Нима бўлди?

Владимир. Дўйстим оёғини қайириб олди.

Почко. Лакига нима қилди?

Владимир. Демак, бу ростдан ҳам ўша эканда?

Почко. Бу нима деганингиз?

Владимир. Бу ростдан Лакими?

Почко. Ҳеч нарсани тушунмаяпман.

Владимир. Сиз Поццомисиз?

Почко. Албатта, мен Поццоман.

Владимир. Ўша, кеча келганларми?

Почко. Қанақа кеча?

Владимир. Кеча кўришган эдик. (Жимлик.) Нима, эсингиздан чиқдими?

Почко. Кеча кимнидир учратганимни эслай олмайман. Эртага эса бугун кимни учратганимни эслай олмайман. Билмоқчи бўлсангиз, мендан умид қилманг. Бу ҳақида бошқа сўраманг. Турилсин!

Владимир. Уни муқаддас Халоскор бозорига олиб бормоқчи эдингиз, сотиш учун.

Бизга айтиб бергандингиз. У рақсга тушди. У ўйлади. Кўзларингиз ҳам соғ эди.

Почко. Буни ноиложлиқдан қилаётган экансиз, майли. Ўтинаман, мени ушлаб турманг. (Владимир қўйиб юборади.) Турилсин!

Владимир. У тураяпти.

Лаки туриб, нарсаларни йиғишири бошлайди.

Почко. Тўғри қилади.

Владимир. Қаерга кетаяпсизлар ўзи?

Почко. Бу мени ташвишга solaётгани йўқ.

Владимир. Жуда ўзгариб кетибсиз.

Лаки нарсалари билан Поццо олдида кўндаланг бўлади.

П о ц ц о. Қамчи! (Лаки ерга нарсаларини қўйиб, қамчини излай бошлайди, уни топиб, Поццога тутқазади-да, нарсаларни қўлига олади.) Арқон! (Лаки нарсаларни ерга қўйиб, арқон учини Поццонинг қўлига тутқазади-да, нарсаларни яна кўтариб олади.)

В л а д и м и р. Жомадонингизда нима бор?

П о ц ц о. Қум. (Арқонни тортиб.) Олға! (Лаки жойидан қимирлайди, Поццо ортидан эргашади.)

В л а д и м и р. Яна бир оз қолинглар.

П о ц ц о (тўхтаб). Мен кетаяпман.

В л а д и м и р. Ҳеч ким ёрдам бера олмайдиган жойда йиқилиб-нетиб қолсангиз нима бўлади?

П о ц ц о. То тургунча сабр қилишимизга тўғри келади. Кейин яна йўлга тушамиз.

В л а д и м и р. Кетишдан олдин, унга буюринг, куйлаб берсин.

П о ц ц о. Кимга?

В л а д и м и р. Лакига.

П о ц ц о. Куйлаб берсин?

В л а д и м и р. Ҳа. Ёки ўйласин. Ёки бирон нарсани ёддан айтиб берсин.

П о ц ц о. Бироқ, у соқов-ку.

В л а д и м и р. Соқов!

П о ц ц о. Мутлақо. У ҳатто овоз чиқара олмайди.

В л а д и м и р. Соқов! Қачондан буён?

П о ц ц о (бирдан ғазаби келиб). Ўтмиш тўғрисида ҳадеб бўлмағур саволлар беришни бас қиласизми, йўқми? Ғашимни келтираяпти! Қачон! Қачон! Ажойиб кунларнинг бирида, энди кўнглингиз тўлдими? Бошқа кунларга ўхшаган ажойиб кунларнинг бирида у кар бўлиб қолда, ажойиб кунларнинг бирида мен кўр бўлиб қолдим. Ажойиб кунларнинг бирида биз кар бўлиб қоламиз. Ажойиб кунларнинг бирида биз туғилганмиз, ажойиб кунларнинг бирида ўламиз. Бир куни, бир лаҳзада, шу жавобим сизга етарлими? (Хотиржамроқ оҳангда) Ҳаёт ва ўлим эгизак, кўз очиб-юмсанг кун, кейин эса яна тун. (Арқон учини тортиб.) Олға!

Улар кетишади. Владимир саҳна четига қадар улар ортидан бориб, изидан қараб қолади. Йиқилган товуш. Владимирнинг юз ҳаракати уларнинг яна йиқилганидан дарак беради. Жимлик. Владимир ухлаб ётган Эстрагон олдига келиб, бир муддат унга тикилиб туради, кейин уни уйғотади.

Э с т р а г о н (тушуниксиз ҳаракат, алмойи-алжойи сўзлар. Энсаси қотиб). Нима учун доим ҳеч ухлагани қўймайсан?

В л а д и м и р. Ўзимни ёлғиз ҳис қилаяпман.

Э с т р а г о н. Туш кўрибман, жуда ҳам бахтли эмишман...

В л а д и м и р. Вақт ўтиши учун бу ҳам эрмак.

Э с т р а г о н. Туш кўрибман, тушимда...

В л а д и м и р. Жим бўл! (Жимлик.) Қизик, у ростдан ҳам кўрмикан?

Э с т р а г о н. Ким?

В л а д и м и р. Сенга айтсам, кўр одам вақтнинг фарқига бормайди.

Э с т р а г о н. Ким?

В л а д и м и р. Поццо.

Э с т р а г о н. У кўрми?

В л а д и м и р. Ўзи бизга шундай деди.

Э с т р а г о н. Бўлса нима қилибди?

В л а д и м и р. Менга худди бизни кўраётгандек туюлди.

Э с т р а г о н. Сен туш кўргансан. (Жимлик.) Кетдик. Бунинг иложи йўқ. Ҳа, тўғри. (Жимлик) Бу аниқ ўша эмаслигига ишончинг комилми?

В л а д и м и р. Ким?

Э с т р а г о н. Годо.

В л а д и м и р. Кимни айтаяпсан?

Э с т р а г о н. Поццони.

В ладимир. Э, йүр-е! Бўлиши мумкин эмас! (Жимлик.) Йўқ.
Эстрагон. Мен барибир тураман. (Қийинчилик билан туради.) Вой!..
Владимир. Нима деб ўйлашга ҳам ҳайронман.
Эстрагон. Вой, оёгим! (Яна ўтириб, бошмоғини ечишга уринади.) Менга ёрдам бер!
Владимир. Бошқалар азоб чекаётганда мен ухладиммикан? Ҳозир ҳам
ухлаётганим йўқми? Эртага уйғондим деб ўйлаганимда, бугун ҳақида нималар дея
оламан? Эстрагон дўстимга нима қилганини, мана шу ерда, қоронғуга қадар Годони
кутганимни айтиб бера оламанми? Поццо ўзининг ҳаммоли билан келиб, биз билан
гаплашганини-чи? Шубҳасиз. Бироқ, буларнинг қайси бири ҳақиқатга яқин бўлиб
кўринади? (Эстрагон бошмоқларини ечишга беҳуда уринади. Яна уйқуга кетади.
Владимир уни кузатиб туради.) У ҳеч нарсани эслай олмайди. У яна ўзини
калтаклашганини айтади ва мендан сабзи сўрайди. (Жимлик.) Ҳаёт ва ўлимнинг ораси
бир қадам. Гўрков ҳам умид билан гўр қазииди. Қариш учун ҳали имкон бор. Азоб-
уқубатларимиз охи кўкларга етган. (Кулоқ солади.) Тарки одат-амри маҳол.
(Эстрагонга қарайди.) Кимдир, бошқа бирор менга ҳам қараб тургандир. Мен ўзимга-
ўзим: “У ухляяпти, ўзи эса ухлаётганидан бехабар”, дейман. (Жимлик.) Бунга ортиқ
чидай олмайман. (Жимлик.) Мен нима дедим?

У асабий у ёқдан-бу ёққа юра бошлайди, ниҳоят, чап парда олдида тўхтайди,
узоқларга қарайди. Олдин кечаги болакай кириб келади, тўхтайди. Жимлик.

Болакай. Тақсир... (Владимир ўгирилади.) Жаноб Альберт...
Владимир. Давом этамиз. (Жимлик. Болакайга.) Сен мени танимаяпсанми?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Сен мени танимаяпсанми?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Бу ерга биринчи марта келдингми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. У бугун кечқурин келмайди.

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. Аниқми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Жимлик.

Владимир. Сен бирон кишини учратдингми?

Болакай. Йўқ, тақсир.

Владимир. Бошқа иккита... (чайналади) одамни.

Болакай. Ҳеч кимни кўрганим йўқ, тақсир.

Жимлик.

Владимир. Жаноб Годо нима қилаяпти? (Жимлик.) Мени эшитаяпсанми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

Владимир. Хўш, жавоб бер.

Болакай. Тақсир, у ҳеч нарса қилмаяпти.

Жимлик.

Владимир. Акангнинг аҳволи қандай?

Болакай. У касал, тақсир.

Владимир. Эҳтимол, у кеча келгандир?

Болакай. Билмайман, тақсир.

Жимлик.

Владимир. Жаноб Годонинг соқоли борми?

Болакай. Ҳа, тақсир.

В л а д и м и р. Оппоқми ёки... (чайналади) қора?
Б о л а к а й (чайналиб). Менинг назаримда, қора бўлиши керак.

Жимлик.

В л а д и м и р. Шўринг қўрғур.

Жимлик.

Б о л а к а й. Тақсир, жаноб Годога нима деб қўяй?

В л а д и м и р. Сен унга айтасанки... (тўхтайди) сен унга мени кўрганингни айтасан ва яна... (ўйлайди) мени ростдан кўрганингни айтасан. (Жимлик. Владимир олдинга юради, болакай ортга қайтади. Владимир тўхтайди, болакай ҳам тўхтайди.) Айтки, сен мени кўрганингга ишончинг комилми? Тағин эртага сизни ҳеч қачон кўрмаганман деб айтмайсанми?

Жимлик. Бирдан Владимир олдинга сакрайди, болакай бир зумда ғойиб бўлади. Қуёш ботади, ой чиқади. Владимир тош қотиб туради. Эстрагон уйғониб, керишиб, қўлида бошмоги билан ўрнидан туради. Уларни олд тўсиқ олдига қўйиб, Владимир томон юради, унга тикилиб туради.

Э с т р а г о н. Сенга нима бўлди?

В л а д и м и р. Ҳеч нарса бўлгани йўқ.

Э с т р а г о н. Мен кетаяпман.

В л а д и м и р. Мен ҳам.

Жимлик.

Э с т р а г о н. Узоқ вақт ухлаб қолдимми?

В л а д и м и р. Билмадим.

Жимлик.

Э с т р а г о н. Қаерга борамиз?

В л а д и м и р. Шу яқин атрофга.

Э с т р а г о н. Йўқ, йўқ, бу ердан узоқларга кетамиз.

В л а д и м и р. Биз бундай қилолмаймиз.

Э с т р а г о н. Нима учун?

В л а д и м и р. Эртага яна қайтиб келишимиз керак.

Э с т р а г о н. Нима учун?

В л а д и м и р. Годони кутиш учун.

Э с т р а г о н. Э, ҳа. (Жимлик.) У келмадими?

В л а д и м и р. Йўқ.

Э с т р а г о н. Энди жуда кеч бўлиб қолди.

В л а д и м и р. Ҳа, қоронғи тушди.

Э с т р а г о н. Бу нарсадан бош тортсак нима бўлади? (Жимлик.) Бу нарсадан бош тортсак нима бўлади?

В л а д и м и р. У бизни жазолайди. (Сукут. Дарахтга қарайди.) Биргина дарахт тирик.

Э с т р а г о н (узоқларга тикилиб). Нима бу?

В л а д и м и р. Бу дарахт.

Э с т р а г о н. Тўғри, лекин у қанақа дарахт экан?

В л а д и м и р. Билмайман. Мажнунтол.

Э с т р а г о н. Юр, кўрамиз. (Влдамирни ўзи билан дарахт томон етаклайди... Улар дарахт олдида қотиб туриб қолишади. Жимлик.) Ўзимизни оссак нима бўлади?

В л а д и м и р. Нима билан?

Э с т р а г о н. Бир тутам арқонинг йўқми?

В л а д и м и р. Йўқ.

Э с т р а г о н. У ҳолда бундай қила олмаймиз.

В л а д и м и р. Кетдик.

Э стр а г о н. Шошма, менинг қайишим бор.
В ла д и м и р. Жуда калта.
Э стр а г о н. Мени оёғимдан күтариб турасан.
В ла д и м и р. Менинг оёғимдан ким күтариб туради?
Э стр а г о н. Э, ҳа.
В ла д и м и р. Қани, қўрсат-чи? (Эстрагон шимини тутиб турган арқонни еча бошлайди. Катта шими бирдан тўпиққача тушиб кетади. У арқонни кўздан кечиради.)
Ҳеч бўлмаганда, шу зорманда асқотсин-да. Ишқилиб, узилиб кетмасмикан?
Э стр а г о н. Ҳозир аниқлаймиз. Ушла.

Улар арқоннинг икки учидан ушлаб торта бошлайди. Арқон узилиб кетади, сал бўлмаса улар йиқилиб кетай дейди.

В ла д и м и р. У ҳеч нарсага ярамайди.

Жимлик.

Э стр а г о н. Демак, сенингча, бу ерга эртага яна қайтиб келишимиз керак?

В ла д и м и р. Ҳа.

Э стр а г о н. У ҳолда яхши арқон олиб келамиз.

В ла д и м и р. Тўғри.

Жимлик.

Э стр а г о н. Диди.

В ла д и м и р. Нима.

Э стр а г о н. Ортиқ бунга чидай олмайман.

В ла д и м и р. ...

Э стр а г о н. Ажралсак нима бўлади? Шундай қилсак балки яхши бўлар?

В ла д и м и р. Эртага ўзимизни осамиз. (Жимлик.) Фақат, агар Годо келмаса.

Э стр а г о н. Бордию у келса-чи?

В ла д и м и р. Биз қутулиб қоламиз.

Владимир Лакидан олган шляпасини ечади, ичига кўз ташлайди, қўли билан титкилаб қўради, силкитади, қайта кияди.

Э стр а г о н. Нима қилдик, кетдиқми?

В ла д и м и р. Шимингни кўтар.

Э стр а г о н. Нима?

В ла д и м и р. Шимингни кўтар.

Э стр а г о н. Шимингни еч дейсанми?

В ла д и м и р. Шимингни КЎТАР.

Э стр а г о н. Э, ҳа.

У шимини кўтаради.

Жимлик.

В ла д и м и р. Хўш, кетдиқми?

Э стр а г о н. Кетдик.

Улар қимир этишмайди.

ПАРДА

(Тамом)

*Рус тилидан Жаббор Эционқул таржимаси
«Жаҳон адабиёти», 2014 йил, 7-сон*